

Kmet, delavec
in obrtnik
maj bodo naro-
du vodnik!

Izhaja vsake srede.

Mrežnina:
za celo leto Din 30—
za pol leta „ 15—
za inozemstvo
za celo leto Din 60—
Inserati po tarifu. — Pla-
menim vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Ne frankirane
plača se ne sprejemajo.

Vsakdo vživa,
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Rokopisni in ne vra-
šajo. — Plača in toži-
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
n. št. 1506. — Račun
naš poštni hranilnici
št. 14.194.

Kmetski list

Za lastno državo.

Kako je bilo nekdanj. — Kako je sedaj. — Zakaj smo hoteli lastno državo. — Največja kulturna dobrina vsakega naroda je lastna država.

Med vojno se je na neki železniški postaji ob koroško-italijanski fronti dogodil ta-le rešničen slučaj: V najhujši vročini so pripeljali z Ogrskega na postajo velik transport goved. Predno pa je častnik s fronte prevzel živino od voditelja transporta, je dal vsako žival še enkrat stehitati in glej — pokazalo je, da je vsaka žival imela po 20, pa tudi po 40 kg manj teže kakor jo je imela ob nato-vorjenju. Ko pa se je častnik začel zanimati po vzrokih tolike izgube, mu je povedal pri-prost kmet — infanterist: Žival se je pač vozila kakor se je. Mi je nismo krmili in na-pajali — saj ni naša, ampak »cesarska«.

Tega priprosti ljudje seveda niso pomi-slili, da tista žival ni bila prav nič »cesar-ska«, ampak da je bila njihova, ker so jo pla-čali s svojim denarjem...

Kako je bilo nekdanj?

Mi Slovenci smo živeli pred letom 1918. skoro 700 let v Avstriji ali kakor smo včasih rekli, pod Avstrijo: Ta beseda pod Avstrijo, je za naše tedanje in je tudi še za naše da-našnje mišljenje in pojmovanje o državi zelo značilno, kajti ta beseda »pod« Avstrijo pove, da smo smatrali avstrijsko državo za nekaj, kar je nad nami, in za nekaj, kar nas bi je in tolče in kar nam je v nadlogo. Z drugimi besedami: Mi smo smatrali bivšo avstrijsko državo za trdega gospodarja, mi pa smo bili hlapci tega trdega gospodarja. Hlapcu pa se ni treba nič brigati za to, kako gospodarju gre in kaj se godi z njegovim blagom in pre-moženjem — saj je tisto premoženje »cesar-sko« — ne pa naše...

Takšno pojmovanje o državi je bilo pri nas razumljivo, dokler je vladalo feudalno naziranje, da je »cesar« lastnik cele države, vsi prebivalci pa da smo njegovi podaniki, ki se morajo slepo pokoriti volji vladarjevi. V takih razmerah je bilo seveda težko govoriti o kaki ljubezni do države, še težje pa je bilo razumeti, da je tista država naša država.

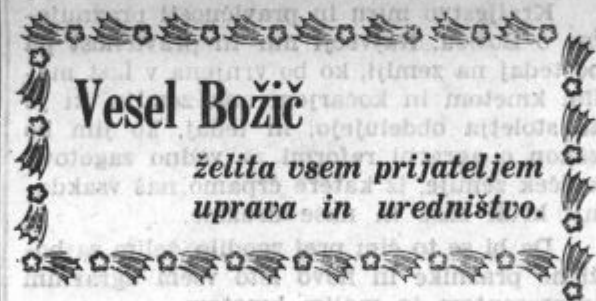
Kako je sedaj?

Moderna doba je pa to stališče in takšno stališče temeljito izpremenila. Moderno nazi-ranje ne gleda več v vladarju feudalnega lastnika države, ampak vidi v njem le vidne-ga vrhovnega zastopnika države in poseblje-no njeno moč in silo, »državo« pa tvorijo vsi prebivalci. To, kar imenujemo dandanes »dr-žavo«, to ni več samo vidni zastopnik države (vladar), ampak to smo mi vsi!

Poglejmo si kjerkoli navadno šolsko po-slopje, kakor ga ima vsaka občina. Čegavo je to poslopje? Rekli boste, da je »šolsko«. Ta odgovor pa ni pravilen — ta odgovor ozna-čuje le cilj, kateremu to poslopje služi — to-da čegavo je? Jasno je, da je šolsko poslopje last tistega, ki je poslopje plačal, torej last občine. A kaj pa je občina? Občina so vendar

občinarji, prebivalci občine, in to so tisti, ki so s svojimi prispevki sezidali šolsko poslopje; eden je prispeval pri dokladah sicer več, dru-gi zopet manj, ampak vsak občinar, tudi tisti, ki plačuje le indirektno davke, ima ob pogle-du na šolsko poslopje vso pravico reči: To je tudi moje poslopje, torej to je naše poslopje, kajti tudi jaz sem nekaj zraven dal! Tako razumeva moderna doba občino, prav tako pa je treba razumeti tudi državo.

Voziš se po železnici. Železnica je državna. Kaj se to pravi? To se pravi, da je tudi tvoja, kajti tudi ti si državljani! Ali pa gledaš voja-ke na vajah. Vidiš puške, topove itd. Čegavi so ti topovi, vozovi itd.? Tudi tvoji so, kajti tudi ti si prispeval za nakup orožja in tudi tvoji sinovi »služijo« in s tvojim orožjem bo-do otroci in sorodniki branili tudi tvojo zem-

Veseli Božič

želita vsem prijateljem
uprava in uredništvo.

ljo! Vprašamo še to: Kaj ti je ljubše: ali da plačuješ davek v skupno državno blagajno za tvoje potrebe, ali pa ti je ljubše, da pride tu-jec in odnaša davek iz tvoje dežele v drugo, tako da tebi ne ostane nič drugega kakor večno plačevanje, ne da bi kaj od tega imel?

Poglejmo sedaj še, kaj pomeni beseda »lastna država«

v praksi. Kdor količkaj pozna življenje na kmetih, dobro ve, kako zelo si žele biti hlapci ali pa mladi kmečki sinovi enkrat »na svo-jem«, to je, da bi bili sami gospodarji. Zakaj si to žele? Saj imajo hlapci (in domači sino-vi še bolj) vendar vse kar potrebujejo: imajo hrano, imajo obleko, imajo stanovanje itd. In vendar si žele biti »na svojem«! Ali ni to čudno?

Čudno je to res na prvi pogled, če pa pre-mislimo stvar natančneje, ni to prav nič čud-no. Vsak človek ima po narodi svojo voljo in svoje želje in naroda zahteva, da te svoje želje in svojo voljo tudi uveljavi. Tega pa ne more storiti, dokler ni »na svojem« — ali sam za sebe, ali pa — skupaj z drugimi, v občini, v deželi in v državi.

Če živim v občini, hočem in moram ime-ti zavest, da je občina tudi moja, da tudi mo-ja beseda v njej nekaj velja in da tudi jaz

lahko uveljavim svoje pravice. Prav tako je tudi v državi.

Od leta 1918. dalje ne živimo več »pod« Avstrijo, ampak živimo v svoji državi, kjer velja tudi naša beseda. Seveda ne odločuje-mo samo mi, ampak vsi državljani skupaj, po določilih, ki jih daje »ustava«, oziroma državna ureditev.

»Država« torej ni nekaj, kar plava nekje visoko nad nami v neki skrivnostni megli in tudi ni nikaka divja pošast, ki nam samo denar pobira in nam nič nazaj ne da, ampak to smo mi sami, to smo mi vsi skupaj.

Najlažje bomo razumeli, kaj je »država«, če si mislimo vse državno ozemlje kot veliko kmečko posestvo, ki ga obdeluje ena sama veliko družina. Na takem posestvu se mora vsak član zavedati, da mora delati — vsak pač to, kar ga doleti, oziroma kar najbolj zna. Zavedati se mora dalje vsak, da ne sme vsega pridelanega dobička porabiti sam, ampak da se mora večjemu ali manjšemu delu svojega zaslužka odreči na korist skupnosti (davek), da se s tem denarjem vzdržuje to, kar vsi skupaj rabijo. Ravno tako se mora vsak član zavedati, da mora to skupno posest braniti tudi z orožjem, če je treba, če sili nepoklican tujec skozi naša vrata. Kjer pa so ljudje svo-je skupnosti ne zavedajo, in kjer se tudi ne zavedajo vseh dolžnosti, ki jih nalaga skup-nost, tam ljudje tudi tistih dobrot niso vred-ni, ki jih skupnost daje.

Največja dobrota, ki jo daje organizirana skupnost ali »država«, je svoboda. Na kmeč-kem posestvu odločuje gospodar po svoji volji in po svojem preudarku, ali bo vola prodal ali kupil in kdaj in po kakšni ceni. Ravno ta-ko tudi v lastni državi odločuje skupnost sa-ma, po svoji volji in po svojem preudarku, kaj bo ukrenila in kedaj in kako, da bodo vsi člani skupnosti do najvišje mogoče mere srečni in zadovoljni.

Skupini ljudi, (narodu), ki ne sme in ne more gospodariti na svojih tleh po svoji volji, se godi slabo — tako kakor hlapcu, ki mora delati samo za gospodarja, on sam pa preje-ma za plačilo le borno življenje. Mi vemo še iz Avstrije, kako nam je bilo kot celoti takrat. Mi se nismo smeli dolgo stoletij izobraževati v svojem jeziku; mi smo se morali dolgo bo-riti, predno je naš človek mogel doseči to, kar je z lahkoto užival gospodajoči nemški narod. Plačevati smo morali, kar so hoteli drugi! Zato pa ni nič čudnega, če se je med nami razvilo takšno pojmovanje »države«, da še danes gledamo, radi v »državi« samo neko zlo, ki je nam do skrajnosti sovražno in da ne znamo še upoštevati silne razlike med tujo in lastno državo.

To pa mora postati drugače in naša na-loga bo, da bomo z vso silo širili med ljudmi zavest o pomenu in značaju lastne države.

Ivan Stražišar, predsednik Zveze slov. agr. interesentov:

Agrarnim interesentom ob koncu leta.

Kakor vsak umen gospodar, ki stremi in dela za napredek svojega gospodarstva, pregleda ob poslavljanju se letu na vse, kar je mogel tekom leta dobrega in koristnega storiti, tako mora tudi odbor »Zveze slovenskih agrarnih interesentov« pogledati nazaj in premotriti svoje delo ter zasledovati dosežene uspehe svojega dela za izvedbo agrarne reforme v splošnem ter za svoje člane posebej.

Če vržemo bežen pogled na to delo, moramo priznati, da je bilo storjeno veliko dobrega in koristnega za agrarne interesente. Ni skoro zainteresiranega kraja, kjer se ne bi bilo vršilo predavanje o vprašanju agrarne reforme ter dvignilo izobrazbo najrevnejše, a tudi najštevilnejše plasti slovenskega kmetkega ljudstva, ki je bilo do danes od vseh zapuščenca in zanemarjena. Dvignili smo njihov duh in utrdili zaupanje v samega sebe, v svojo organizacijo in državo. Iz zavrženih in preziranih kočarjev smo napravili politično se zavedajočega in zavestnega državljana. Iz izkoriščavanega predmeta smo napravili polnopravnega človeka po srcu in pameti.

Danes agrarni interesenti ne blodijo nič več v temi. Dobro so jim poznani zakoni o agrarni reformi in tudi vse pravice in dolžnosti, ki iz njih izhajajo. Nepotrebne strahu ni več, ker vedo, da se moramo zakonom vsi, pa prav vsi pokoravati, naj si bo veleposestnik, ali pa agrarni interesent.

Koliko stotisočev dinarjev je »Zveza« prihranila svojim članom pri fakultativnem odkupu agrarne zemlje. Od Maribora do Haloz, pa od Prekmurja do Brežic vedo agrarni interesenti sami, koliko smo zanje storili. Ob vsakem času jim je stala Zveza ob strani in vse storila, kolikor se sploh storiti more.

In tudi na zakonodajo smo koristno vplivali. Ni najmanjša zasluga naše Zveze, da je bil svoječasnno predložen načrt zakona o likvidaciji agrarne reforme, ki ni bil ugoden za agrarne interesente, umaknjen in da je izdelan nov načrt. Naše zborovanje od 1. junija letošnjega leta ni bilo v tem pogledu brez uspehov.

Koliko spomenic, vlog, prošelj in pritožb je bilo poslanih na pristojna mesta, o tem pričajo skladovnice prepisov istih v tajni-

štvu naše organizacije. Kdor je čital in zasledoval naš »Kmetški list«, je lahko videl, koliko dela in truda je imel odbor v svojem poslovanju v odmikajočem se letu.

Kakor vsak dobi napake in pogoške, ki zaključuje svoje koledarsko leto, tako moram tudi jaz na nekatere opozoriti. Teh pa ne najdem v odboru, temveč predvsem v nas samih, pri agrarnih interesentih. Koliko je nas? Nad 20.000 nas je v Sloveniji, a organiziranih je komaj polovica. Kaj je temu vzrok? Ali morda članarina, ki znaša 1 Din mesečno, ali nepoučenost, ali zapeljanost? Komu pa je močna in trdna organizacija bolj potrebna, kakor nam malim kmetom!

To napako je treba odpraviti! Mi se moramo zavedati poleg svojih pravic tudi svojih dolžnosti. In prva je ta, da sem organiziran v svojem stanovskem društvu. Priznati pa moram, da je ta pogoška deloma opravičljiva, ker izvira predvsem iz siromaštva. To je tisto zlo, ki brani malemu kmetu, da se ne more tako izobraževati, kakor drugi stanovi. On ne more kupiti ne knjig in ne časopisov in to je velik vzrok zaostalosti.

Toda to je treba premagati. Izobrazba nam je še bolj potrebna kakor drugim. Če družega ne moreš kupiti, na »Kmetški list« moraš biti naročen. To ti je dolžnost kot malega kmeta in agrarnega interesenta. Malenkostno naročnino od 30 Din moraš spraviti skupaj. Kajti edini časopis, ki je tvoj prijatelj in zaščitnik, je »Kmetški list«. Podpri ga in pojačaj, če hočeš, da ti bo on pomagal. Če si že sam naročen nanj, potem ga razširi med tvoje tovariše. Stopi na delo tudi ti in nikar ne stoj ob strani in ne čakaj, kaj bodo drugi storili za tebe.

Kraljestvo miru in pravičnosti praznujemo o Božiču. Največji mir in pravičnost pa bo tedaj na zemlji, ko bo vrnjena v last malim kmetom in kočarjem ona zemlja, ki jo že stoletja obdelujejo, in tedaj, ko jim bo zakon o agrarni reformi za vedno zagotovil košček zemlje, iz katere črpamo naš vsakdanji kruh zase in naše družine.

Da bi se to čim prej zgodilo, želim za božične praznike in novo leto vsem agrarnim interesentom in malim kmetom.

Za kruhom.

Uradno poročajo: Po statistiki, sestavljeni v izseljeniškem komisarijatu v Zagrebu, se je izselilo iz naše kraljevine v tretjem tromesečju letošnjega leta:

1. v prekomorske dežele 3210 ljudi. Skupno število izseljencev (11.106) v razdobju od 1. januarja do konca septembra 1930 se je za 2494 ali za 18 odstotkov zmanjšalo napram istemu razdobju lanskega leta.

V tem tromesečju se je največ izselilo iz Savske banovine in sicer 1027 oseb, nato iz Dunavske (638), Dravske (626), Primorske (389), Vardarske (200), Zetske (176), Vrbske (43), Drinske (37), Moravske (13) in s teritorija mesta Beograda (61).

Po poklicu je bilo 1298 (ali 50 odstotkov vseh odraslih) poljedelcev, 636 kvalificiranih in 502 nekvalificiranih delavca, 176 pripadnikov svobodnih poklicev in 603 članov rodbin, ki ne služijo.

Na prvem mestu še vedno Amerika.

Največ jih je odšlo v USA in sicer 1671 (večinoma taki, ki so prišli na daljši ali krajši obisk, pa se spet vračajo v Ameriko), nato v Argentino (822), v Kanado (397), Urugvaj (123), Brazilijo (55), Avstralijo (49), Čile (35), Novo Zelandijo (34) in druge dežele (44).

Od 1. januarja do konca septembra t. l. je odpotovalo v USA 3391 oseb (lani v istem razdobju 3577), v Argentino 3689 (4501), v Kanado 2584 (3652), v Urugvaj 757 (797), v Brazilijo 251 (462), v Avstralijo 135 (137), v Čile 133 (184), na Novo Zelandijo 77 (53) itd. Torej je do konca septembra t. l. število naših izseljencev padlo v glavnem v Kanadi (za 1088 oseb), Argentini (za 812), Braziliji (211), USA (186), Čile (51), Urugvaju (40) itd.

Z naprej plačano karto (>prepaid ticket<) je odpotovalo v tretjem tromesečju 1581 oseb, od 1. januarja do konca septembra t. l. pa 2454 oseb.

Vrnilo se jih je:

Vsega skupaj se je vrnilo iz prekomorskih držav v tretjem tromesečju za stalno ali na obisk 2100 oseb, nasproti 1660 v istem tromesečju lanskega leta, ter je tako skupno število povratnikov za razdobje od 1. januarja do konca septembra t. l. naraslo na 5040, nasproti 4401 v istem razdobju lanskega leta.

V evropske države.

V evropske države je odšlo za zaslužkom v tem tromesečju 5456 oseb, med njimi v Francijo 3630 (s posredovanjem francoske general-

ne družbe za priseljevanje: 2523), v Romunijo 284, Avstrijo 115, Češko-slovaško 75, Belgijo 67, Holandijo 45, Nemčijo 32, Luksenburg 25, Švico 12 itd.

Od 1. januarja do konca septembra t. l. je odpotovalo v evropske države vsega 20.080, med njimi v Francijo 11.096 (s posredovanjem francoske generalne družbe za priseljevanje 8812), v Nemčijo 2370 (s posredovanjem »Arbeiter-Centrale« 2114), v Belgijo 1572, v Romunijo 825, Avstrijo 524, ČSR 473, Holandsko 363, Švico 159, Luksenburg 57 itd.

Dobrovoljci svetovne vojne g. dr. Dragu Marušiču, banu Dravske banovine.

Radostnih src pozdravljajo Dobrovoljci svetovne vojne iz Dravske banovine modro odločitev Nj. Vel. kralja in kralj. vlade, da je postavila na najodličnejše in najodločilnejše mesto Dravske banovine ravno Vas, bivšega nesebičnega in za integralno (popolno) jugoslovansko osvobojenje v veliki svetovni vojni se borečega požrtvovalnega borca-idealista.

Kot svojega bivšega vojnega tovariša dobrovoljca Vas Dobrovoljci svetovne vojne Dravske banovine z zadoščanjem v srcu iskreno pozdravljamo kot bana Dravske banovine v polni veri in prepričanju, da nastopa z Vašo bansko funkcijo v naši prelepi banovini era najglobokejšega in najpožrtvovalnejšega delovanja v tvornem jugoslovanskem pravcu z ono nesebično, ves narod in vso domovino objemajočo ljubeznijo, ki je vodila v veliki svetovni vojni naše dobrovoljske čete v neustrašen boj za osvobojenje in ujedinjenje naše prekrasne domovine Jugoslavije.

S to neomajno vero v svojih srcih kličemo:

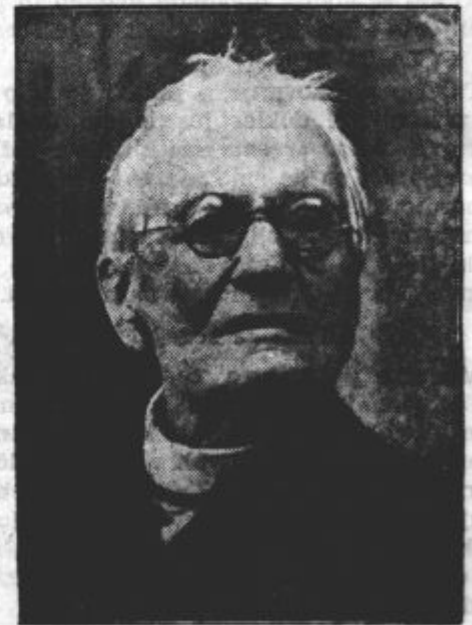
Naj živi Nj. Vel. kralj Aleksander Ujedinitelj in njegov junaški rod Karadjordjevičev!

Naj živi in procvita naša ljubljena domovina, kraljevina Jugoslavija v bratski slogi in požrtvovanju celokupnega našega naroda!

Naj živi naš ban dr. Drago Marušič!

Za odbor društva Dobrovoljcev svetovne vojne:

Lorger, predsednik, Milan Mravlje, tajnik.
St. Velkavrh, blagajnik.

Monsignor Tomo Zupan

ena najkremenitejših slovenskih osebnosti in mož najlepših značajev, je praznoval te dni svoj 91. rojstni dan. Častitljivi starček čivi v lepi vasi Okroglo pri Naklem na Gorenjskem. Mnogobrojnim častitkam pridružujemo tudi naše.

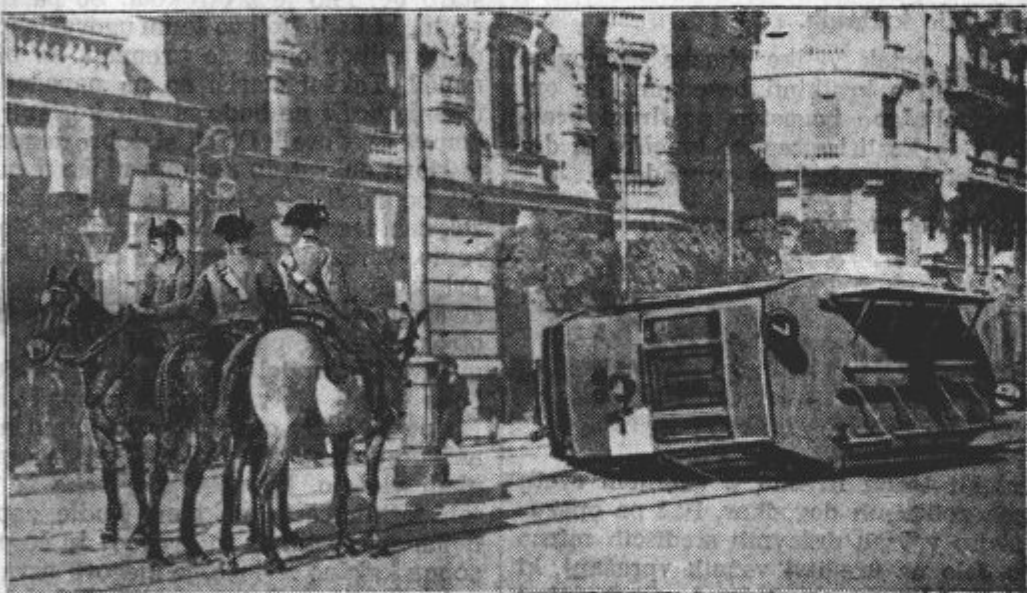

Zadnji potres na Japonskem.

Na sliki vidimo, kako pospravljajo ruševine v mestu Mishina po strahovitem potresu 26. novembra t. l.

Spomenik kralja Petra v Ljubljani. Odbor za postavitve spomenika kralju Petru v Ljubljani je zbral po Sloveniji toliko sredstev, da bo že prihodnje leto uresničil načrt. Spomenik bodo postavili pred magistratnim poslopjem. Izdelal ga bo pa kipar Lojze Dolinar.

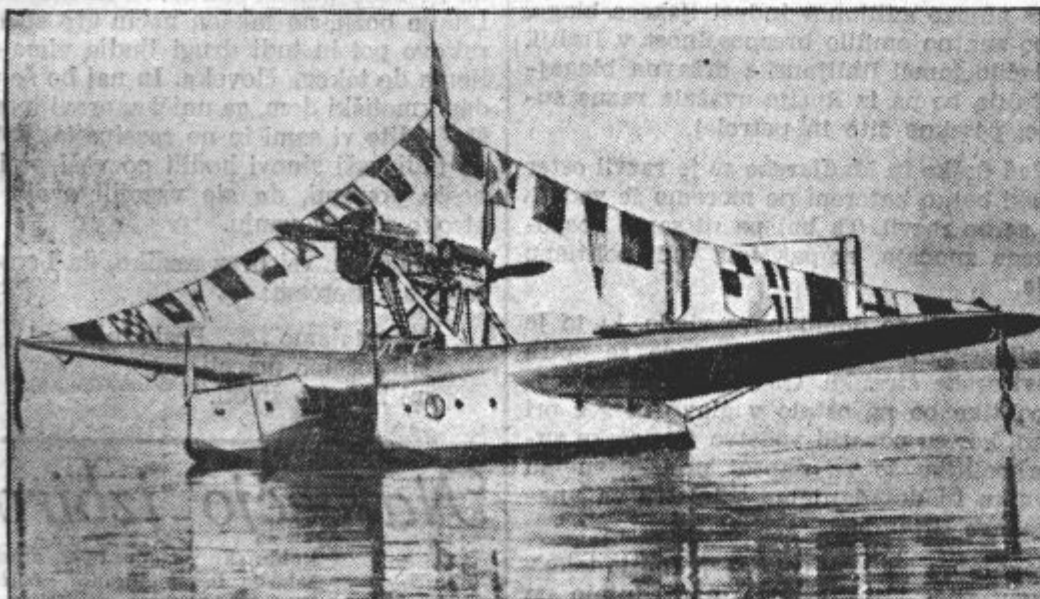
Revolucija v Španiji.

V španskem mestu Valenciji so revolucionarji prevrnili tramvajske vozove ter jih uporabili za barikade. Na sliki vidimo orožnike na konjih, ki preganja po ulicah upornike.

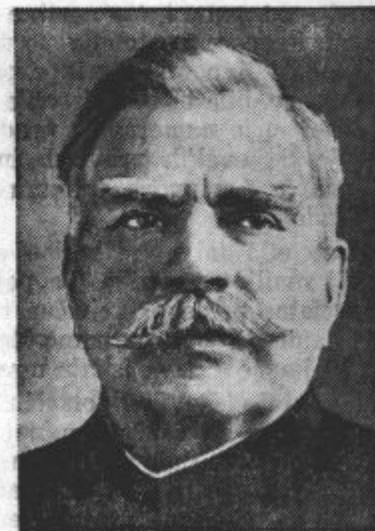
Rajmond Poincaré

bivši predsednik francoske republike za časa svetovne vojne ter večkratni ministrski predsednik je nevarno oboel.

Polet italijanskih letal v Brazilijo.

Te dni je odletelo dvanajst italijanskih hidroplanov (vodnih letal) v Brazilijo. Vsako letalo ima 4 mož posadke. Pot so razdelili na 7 delov. Prvi pristanek je bil na Španskem in se jim je že na tej poti pripetila nesreča, da so morali nadaljevanje poleta odgoditi. Na sliki vidimo eno izmed letal, ki so namenjena v Brazilijo.

Maršal Joffre.

Francoski maršal Joffre, ki je poveljeval francoski armadi v začetku svetovne vojne, je težko oboel. Kakor je znano, je maršal Joffre ustavil prodiranje nemške armade v Francijo ob reki Marne in s tem tudi v glavnem odločil končni izid svetovne vojne. Maršal Joffre je star že blizu 80 let.

Najstarejši kmečki narodi.

(Nadaljevanje.)

Pametni mož Solon je spoznal veliki pomen svobodnega stanu za zdravo narodno gospodarstvo. Izvedel je agrarno reformo, ki je kmetu pomagala na noge.

A to ni dolgo trajalo. Ko so Atene za časa Perikleja, slavnega državnika (iz 5. stoletja pr. Kr.), postale mogočno industrijsko in trgovsko središče, je bilo poljedelstvo do cela nevaževano. V vrvežu srečolovstva je rastla špekulacija, velekapital je zahteval velike dobičke, visoke obresti in cene roke.

Grška slava se je kopala v mlakah krvi nižjih plasti naroda. Res je, da je grška visoka kultura zrastle iz izobilja. A kje ima izobilje svoje početne sesalke, ako ne v zaslužnjenu in trpeči masi! Če bi zgodovina vestno in natančno razgalila življenje takratnih delavnih rok, poljedelcev kot tudi delavstva — vsa veličina bi bila preprežena s krvavimi lisami.

Če kje, je pri Rimljanih igralo poljedelstvo najvišjo vlogo. Rim se ima za svojo veličina zahvaliti delavnim sposobnostim in osvojevalnim težavam svojih meščanov.

Rimljani so imeli za obrambo svojih meja jarke in utrdbe (casteli) z gospodarstvi, kjer je bilo po 250 mož posadke. Njih izkustva so polagoma prehajala na neposredno in posredno okolico — do Rena in Donave.

Sosedni narodi so se učili od rimljanskih posadk poljedelstva, vinarstva in sadjarstva. Nedvomno je bilo rimljansko kmetijstvo visoko razvito. Orali so že z dobrimi orali, rabili brano, valj in kultivatorje za setev v vrste; rahljali so zemljo z lopato in kopalnico in jo mešali; poznali so zelena gnojila, gnojili so z laporjem, pepelom, ptičjim gnojem in apnom. (Saj je znan njihov rek, da apno očeta obogati, sina pa obuboža.) Z drenažami so uravnavali vodne razmere. Zgodovina omenja umetno namakanje, mlatilnice in stroje za košnjo. Gojili so trosevni sistem in pridelovali pšenico, oves, proso, fižol, grah, deteljo, repo, hmelj. Redili so vse mogoče živali: konje, govedo, mule, koze, perutnino, golobe, ribe, čebele.

Prvotno je zemlja pripadala občinam; bila je torej združna lastnina, ki so jo skupno obdelovali. Kasneje je prešla v posest patricjev, rimskih plemičev. Ostali del naroda se je zval plebejci — navadno ali nižje ljudstvo.

Koliko je bilo trpljenje tega ljudstva (plebejcev) pod patricijsko nasilnostjo, nam priča vstaja koncem 5. stoletja po Kr. r. Če bi ne bil modri Menenija Agrippa pregovoril razkačene mase, bila bi se ta izselila na »sveti hrib«, kjer si je nameravala urediti skupno življenje na enakih pravicah in dolžnostih. (Znana je Agrippova primera o uporih človeških udov.)

Od 4. stoletja dalje so Rimljani skozi 200 let osvajali zemljo za zemljo. Ta pojav je izviral iz socialne potrebe; krivična razdelitev zemlje je namreč rodila ogromno število proletarcev, ki jim je država iskala nove zemlje.

Dasi je bilo število domačih sužnjev ogromno, vendar so uvažali vojne ujetnike. Osobita Grška jim je dala dosti tega — blaga. L. 167. pr. Kr. so uvozili od tam nad 150.000 sužnjev. Ti so, žigosani z razžarjenim železom, lačni in žejni delali celo svoje življenje pod bičem krutih priganjačev, ali pa so kotali svoje življenje v ribnikih, kamor so jih Rimljani vrgli ribam murenam, ki so se jim zdele bolj slastne, če so bile krmljene s človeškim mesom.

V 2. stol. pr. Kr. je bilo ljudstvo popolnoma oropano zemlje; v pokrajini Etruriji ni bilo niti enega svobodnega kmeta.

V neprestanih vojnih pohodih je kmet izgubil na svojem značaju, iz prvotno moralno čvrstega seljaka je postal nezadovoljnež, ki ni več ljubil zemlje, marveč le omotično mesto vrveže.

Rim je postal zatočišče gladnih. Ni si mogoče misliti večje propadlosti od one rimske gospode, ki je hotela zadovoljiti izstradane množice z igrami in zabavami. Od vsepovsod je donel klic »Panem et circenses« (Kruh in zabava).

Končno so padle besede smelega Tiberija Graka (Grachus): »Zveri v Italiji imajo pečine in skrivališča, ljudstvo, ki se za Italijo bori in umira, pa nima kot zrak in svetlobo. Ono s bori le za bogastvo in izobilje drugih. Naziva se gospodarjem sveta, a nima niti kepe svoje zemlje.«

S smrtjo sta plačala z bratom Kajem (Cajus) plemenite nagibe. Tiberija so Rimljani ubili, Kaj pa se je dal prebosti od svojega sužnja, da se je izognil hujši smrti.

Tudi vstaja sestradanih množic pod vodstvom Špartaka (Spartacens) v 1. stoletju pr. Kr. je končala žalostno: nad 50.000 sužnjev so obglavili vojski konzula Krasa, nad 6000 pa jih je bilo križanih.

Celoten potek velike rimske zgodovine se da označiti s kratkimi besedami: Na eni strani prigorljufano bogastvo, na drugi brezpravno in do kosti izmzgano kmečko in delovno ljudstvo, na obeh pa propadanje.

Zato se je mogočni Rim razsul.

Politične vesti

Pretekli teden ni bilo v vnanjem svetu posebnih političnih dogodkov. Pač pa opazujemo skoro v vseh državnih središčih mirno in tiho delo na ureditvi važnih vprašanj, ki se tičejo ureditve razmerij med posameznimi državami. Ta vprašanja so v glavnem gospodarskega značaja.

Zanimiva je v tem pogledu trgovska pogodba med Rusijo in Italijo.

Po tej pogodbi bo Italija dobavila za Rusijo za mnogo milijonov industrijskega blaga, kar bo znatno omililo brezposelnost v Italiji. Za plačilo jamči italijanska državna blagajna. Italija bo pa iz Rusije uvažala razne surovine, posebno žito in petroleje.

Med Češko in Madjarsko se je razvil oster carinski boj, o katerem ne moremo še vedeti, kako se bo razvil. Ta boj pa ni samo gospodarskega značaja, ampak ima tudi politično ozadje.

V Franciji so dobili novo vlado, ki jo je sestavil senator Steeg. Nova vlada se opira na levičarske stranke. Glede vnanje francoske politike bo pa ostalo v glavnem vse pri starem, ker so poverili vodstvo francoske zunanje politike še za naprej preizkušenemu državniku in dosedanjemu ministru za vnanje zadeve Briandju.

Pogajanja za novo ustavo za Indijo teko v Londonu počasi in težavno, napredujejo pa vendar, tako da je upanje opravičeno, da bo Indija kmalu postala precej samostojen del velikega britanskega imperija. Podoba je, da se angleško gospodstvo vedno bolj razvija v pravcu velike, svetovne zveze držav, ki bo imela svoje središče v Londonu.

S. Gradišnik.

Starši, uite svoje otroke varčnosti!

Težki časi so prišli v deželo. Težki časi ne samo za uradnike, obrtnike, ampak posebno tudi za kmeta. Ravno sedaj v tem času je velike važnosti dobra vzgoja sinov, vzgoja bodočih gospodarjev. Od njih je odvisna sreča vsega človeškega rodu. Očetje in matere, vsakdo od vas bi rad videl, da bi bili vaši sinovi dobri gospodarji, umni, varčni in pametni. In mislim, da ni hiše, ki si ne bi želela takšnega gospodarja. Varčen, štedljiv mora biti, to je prvi pogoj, drugo pride že samo od sebe.

Starši, sedaj se pa vprašajmo, kdaj pa boste začeli fanta sina učiti varčevati. Sedaj, ko je že velik in dosti star? Ali takrat, ko začne hoditi v šolo? Če bi ga sedaj začeli učiti varčnosti ali pa takrat, ko bode začel hoditi v šolo, ljubi starši, takrat je že vse zamujeno. Lahko se trudimo na vse načine, žali Bog ne opravimo ničesar. Kedaj pa tedaj? V mladosti že, takrat je treba otroka navajati k varčnosti, zatirati pa moramo obenem zapravljalnost. Kaj lahko otroka primerjamo z mladim drevesom. Mlado drevo se še lahko upogne, staro ne. Isto je z otrokom. So pa ljudje na svetu, ki bodo gotovo temu ugovarjali in rekli, da je njihov otrok še premlad, da bi se kaj naučil. Takšni starši so na napačni poti in takšni starši ne bodo nikdar koristili otroku, ampak škodovali. Otroku si dobro zapomni, kar je storil enkrat, in ako mu nihče tega ni brnil, bo storil isto drugič in tretjič. »Kar Janezek zna, tega ne bode več pozabil.« Štediti moramo, varčevati ne samo z denarjem, ampak pri vseh drugih kmetijskih in gospodinjstkih stvareh in rečeh. Vsek košček kruha mora otrok, če ga ne poje, shraniti in ga ne sme zametavati. Navedel bi na stotine slučajev, a naj bode dovolj. Ne razsipajmo, ampak varčujmo. Da pa se bodo otroci naučili varčevanja, jim morajo dati starši vzgled. Besede ginejo, vzgledi vlečejo. Le pogledjmo, kako še sedaj v teh težkih časih nekateri ljudje zapravljajo denar po gostilnah in drugod! In če proda na sejmu kakšno živinče, je njegova prva skrb in pot v gostilno. Potem pa tarna, kolne, da nima denarja, da bi plačal davke. A za čezmerno vino si ga imel in še tudi drugim plačeval in jih napajal? Nimaš pa denarja, da bi plačal davke, da bi si popravil hlev, gospodarsko poslopje, hišo, nakupil za otroke obleko, da ne bodo pozimi zmrzovali in tudi stradali? Ljudje božji, na takšen način gre seveda vse rakovo pot in tudi drugi ljudje nimajo usmiljenja do takega človeka. In naj bo še tako trden kmetiški dom, ga uniči zapravljalnost. Starši, štedite vi sami in ne razsipajte, potem bodo tudi vaši sinovi hodili po vaši poti. Vi pa boste ponosni, da ste vzgojili svoje sinove, otroke v varčevanju.

Na plan, vsi brez razlike, da bomo lahko rekli z Aškercem:

Mi vstajamo . . . Poslednji čas!
Mi nočemo umreti,
mi hočemo živeti.

Največjo izbiro

kuhinjske posode, in to aluminijaste, železne in emajlirane, različnih kvaliteta in barv, po najnižji ceni, nudi tvrdka z železnino

Stanko Florjančič

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35

22. kongres zveze bolgarskih zemljedelcev.

Pomen kongresa bolgarskih zemljedelcev, ki se je sestel preteklega meseca v Sofiji, kakor tudi interes, ki ga je zbudil na zunaj in na znotraj, zasluži pozornost vseh političarjev, zlasti pa vseh Jugoslovancev. Aktivno vmešavanje oblasti, javne in tajne policije g. Ljapčeva v poskusih, da se zveza odtrga od njenega političnega pota, jasno kaže, da se ne gleda na zvezo bolgarskih kmetov kakor na običajno politično stranko, katera vodi borbo za doseg čisto strankarskih ciljev, temveč kakor na pokret, kateri se javlja kot nosilec nove dobe v življenju Bolgarske, pokret, kateri cilja k temu, da da Bolgarski novo obliko in novo pot v notranjem in zunanjem razvoju države.

Čeprav je bilo dovoljeno, da se sestane v sami prestolici, je kongres prešel skozi vse one zapletljave, skozi katere so prešli vsi kongresi od 9. junija 1923. do sedaj. Takrat so bila uporabljena vsa sredstva, kako bi se njegovo delo diskreditiralo, njegovo edinstvo porušilo, a po možnosti njegova uprava prevzela od ljudi protivnih interesov samih kmetov in njihovega političnega pota. Za izvedbo te svoje namere niso agenti g. Ljapčeva v sami zvezi žalili truda, a gospod Ljapčev ne zamudil nuditi jim svojo pomoč. Kongres je pričel svoje delo s terorjem in škandalom, nezastrižanim v zgodovini političnega življenja.

Agenti g. Ljapčeva, njegova javna in tajna policija so v sami zvezi vršili nasilstveno funkcijo zvezinih kvestorjev. Več kot 130 delegatov zaprtih, več kot 20 mučenih, a polovici od vseh so bila odvzeta polnomočja in niso bili pripuščeni na kongres. Ako se pogleda stališče uradnega tiska na čelu z glasilom g. Ljapčeva, v katerem se govori o zmagi vladnih agentov, o razdoru v zvezi itd., potem je slika popolna.

G. Ljapčev je izvršil ono, kar bi izvršil vsak nasprotnik bolgarskega in jugoslovanskega naroda. No, zvezin kongres je pa izvršil

šil svoje in g. Ljapčev ni dobil ničesar drugega razen tega, kar so dobili mnogi drugi pred njim, ki so hodili isto pot in z istimi cilji.

22. kongres zveze bolgarskih kmetov je imel zgodovinsko obeležje. Njegovi sklepi so velikega značaja ne samo za življenje zveze same, temveč so tudi od prerodnega značaja za življenje same Bolgarske. 22. kongres je po manifestaciji sile kmetijske misli pokazal kakor svojemu notranjemu nasprotniku v lice današnje nazadnjaške vlade, tako tudi zunanjemu nasprotniku agrarizma in slovanstva, da on kot zastopnik 75% celokupnega bolgarskega naroda ne more dopustiti, da se ponovi l. 1913., 1915-18., da pokaže, da je on protivnik vsakršnih revanš, po dkaterekoli masko bi se one pripravljale in vršile, in da pove da je pot bolgarskega naroda v političnem kacsu (zmešnjava) 20 stoletja odrejena od pok. Stambolijskega — pot agrarizma, pot miru in bratstva med vsemi Jugoslovani, a potem njih med vsemi narodi. Ta zgodovinski pomen 22. kongresa bolgarskih kmetov je skušal g. Ljapčev onemogočiti. Na to njegovo delo mu mi priporočamo več naporov in več pameti.

Bolgarski kmetijski narod je na usta svojega voditelja pok. Stambolijskega rekel že l. 1915. svojo besedo. Leta 1918. je to potrdilo in trud in naperi g. Radoslavova so ostali brez uspeha. 22. kongres ponavlja te besede. Sedaj ima besedo g. Ljapčev. Razlike ni. Radoslavov-Ljapčev, zveza zemljedelcev in zveza zemljedelcev. Nazadnjaštvo, protiagrarizem in lašistično protislovanstvo na eni strani ter agrarna demokracija in Slovanstvo na drugi.

Kdo bo zmagal? Qui vivra, verra. N. T.

Vsak zaveden kmet je naročnik KMETIJSKE MATICE.

Podlistek

Valeska pl. Bethusy-Huc — I. Albrecht:

Romarji.

(Nadaljevanje.)

Ob robu gozda sta si pripravila ležišče iz sena in sta omahnila tja trudna in srečna. Drug se je tesno prižel k drugemu. Rdeči mesec se jima je smejal in onadva sta si nasmihala, dokler se niso spet gorko strnile njune ustne in sta pozabila utrujenost. Čutila stt samo še to, da sta srečna, brezmejno srečna.

Zjutraj je imela Lenka rdeče oči, ko je prišla domov. Bilo je dokaj jeze in zmerjanja, toda Lenka si je otrla solze in je mislila: »Kmalu pojdem v mesto in potem na Saško — in potem — in potem —« Tiho se je smejala sama zase in prenašala jezo in zmerjanje v svesti, da ji je Marija sama poklonila največje dobro, kar ga premoreta nebo in zemlja: to veliko ljubezen in srce njenega draga. Pisma pa, ki ga je pričakovala od Andreja, pisma ni bilo. Mineval je teden za tednom. Z okorno pisavo je končno spravila skupaj pismo zanj in ga oddala na pošto. Spet so minuli tedni. Končno je pisal Andrej, da je bil čez dan na šihu in je le zvečer prihajal iz rova, pa zato ni mogel poizvedeti Lenki za nobeno mesto. Prihodnji mesec bo imel nočni šiht in bo čez dan prost, pa ji bo kmalu spet pisal. Hudo je le to, ker je mati bolna in ne more nič več zaslužiti.

Zdaj je Lenka spet čakala. Bolevala je in nič več je ni veselilo. Končno je spoznala, kako je ž njo. Službe ni mogla več iskati — na spomlad bo imela dete. Mačeha je rohnela in besnela, oče jo je pretepal. Kakor brezupna je begala ves dan ovkrog. Imela ni denarja, da bi se peljala k Andreju. Oče ji je bil vse pobral, a ljudje, ki jih je vpraševala zastran poti proti rudnikom, so ji rekli, da je predaleč in da peš ni mogoče iti tja. Vrh tega je debelo zapadel sneg in veter je pometal po cestah in je tulil krog vasi. Minili so tedni in meseci. Lenke je bilo sram pisati Andreju — čakala je — čakala. Nekega dne je prišlo od njega pismo. Pisal je:

»Ljuba Lenka!

Nič več ne morem biti Tvoj ljubček. Maja mati je še vedno bolna in me preveč muči. Tako moram kaj storiti zanjo. Ona pravi, da ne morem tako dolgo čakati, da bi ti imela posteljo in omaro in denar. Kadar mislim nate, na procesijo in na vse, mi je tako, kakor bi mi z nožem rezali srce na dvoje. Toda drugače si vendar ne morem pomagati in tebi tudi ne. Zato sem

Tvoj zelo žalosten Andrej.«

Ko je Lenka prebrala pismo, je odšla venkaj v sneg po cesti, koder je veter vel nasproti, prav do železniškega nasipa. Potlej je dirjala vzdolž ob železniškem nasipu v smeri proti rudniku. Naj bo še tako daleč, končno le mora priti tja! In tjakaj mora, z Andrejem mora govoriti!

Tri dni za tem so jo tuji ljudje na slamnatih saneh pripeljali nazaj k staršem. Napol otrplo so jo našli v snegu in jo spravili

Dopisi

Vojnik. Živinorejci iz občin Frankolovo, Vojnik, Škofja vas, Višnja vas in Nova cerkev se vabite na sestanek živinorejcev, ki se vrši dne 4. januarja 1931 ob 2. uri popoldne v gostilni Ratej. Na dnevnem redu je ustanovitev živinorejske zadruge za občine Vojnik, Frankolovo, Višnja vas, Nova cerkev in Škofla vas. Na sestanku poročata inž. Koprivšek kot predsednik živinorejske zadruge v Št. Jurju ob j. ž. in delegat »Zveze slovenskih zadrug«. Vabljeni ste vsi živinorejci iz omenjenih občin, predvsem pa posestniki licencovanih bikov, da se udeležite sestanka.

Frankolovo. Pred kratkim se je tudi pri nas ustanovila gospodinjska nadaljevalna šola, ki jo prav pridno obiskujejo naša kmetijska dekleta. Želeli bi bilo, da bi se še za fante upeljala kmetijska nadaljevalna šola. Potem pa, da bi se v teh nadaljevalnih šolah res vzgajalo dobre in zavedne bodoče kmečke gospodarje in gospodinje. Gospodinjska nadaljevalna šola, mislim, ni zato, da bi iz nje izšle izučene sobarice, mestne kuharice ali Bog si ga ve kaj. V gospodinjskih nadaljevalnih šolah se le podučava, kako bodo dekleta enkrat kot bodoče gospodinje znala eno in drugo bolj vnovčiti, da pride denar h gospodinjstvu, ne pa da bi se razmetaval. Priporočati bi tudi bilo, da bi se v gospodinjskih in kmetijskih nadaljevalnih šolah poučevalo o zadružništvu, kako bi kmetje prodajali potom zadrug naravnost konsumentom, a delavci kupovali naravnost pri kmetu, kmet bo dražje prodajal, delavec pa ceneje kupil. Če pride denar na vas, se pričinja blagostanje, z njim pa tudi kultura. To že pravilnik o kmetijskih sokolskih četah pripoveduje, da brez blagostanja vasi, ni kulture na vasi. — Gojenke gospodinjske nadaljevalne šole so

v bližnjo vas. Tam jo je spoznal nek delavec, a kmet, ki jo je bil našel, je menil, da še vedno opravi bolje, če jo zapelje nazaj k njenim ljudem, nego da bi jo ogrebal.

Z vročimi pogledi se je Lenka ogledovala krog sebe. Spoznala ni nikogar in je govorila vse križem in zmedenno.

»Umreti mora,« so dejali ljudje.

Vendar je ostala živa. Le dete pod njenim srcem je umrlo, še predno je bilo zaživelo.

»Da bi bila vsaj tudi ona umrla!« je rekla mačeha Lenkinemu očetu, ki je bil tako pijan, da je jedva razumel, kaj meni. »Svoj živ dan bo ostala pokveka!«

Pomlad je prišla s tisočerim cvetjem.

Lenka je bila na obe nogi ohromela. Plazila se je po rokah in je zlezla iz bajte pred vrata ter je videla tiste, ki so odhajale na Saško, ko so šle tam mimo proti postaji. In krog in krog je cvetelo sadno drevje in ptiči so gostoleli, kakor da je na svetu zgolj radost in veselje. Tedaj se je splazila Lenka nazaj v kočjo, je skrila glavo v slamo svoje postelje in je točila grenke solze.

Čez noč je zadivjala nevihta. Češnja, vso v cvetju, je prelomilo. Zjutraj jo je Lenka videla ležati pod oknom. »Tako polna cvetja in vendar mrtva,« je pomislila. Bilo ji je, kakor da je češnja del nje same, vendar ni mogla tega prav jasno domisliti, kar je čutila.

In za češnja so prišle na vrsto rože in za rožami zrelo žito.

Cerkveni zvonovi so pozvanjali velikemu prazniku tamošnje okolice. Jutri pojde iz vasi procesija k Materi božji v Porembi.

(Konec prihodnjic.)

tudi uprizorile v nedeljo 7. decembra igro »Pri Brodnikovich«. Igra je res prav lepa, a le gospod pisatelj si predstavlja malo preveč nereda pri kmečkih gospodinjah.

Sv. Barbara v Halozah. Kaj je človek na tem svetu? Kratek čas živiš, v teku 48 ur že v hladnem grobu spiš. Tako nagle in nepričakovane smrti nas je zapustil vrli mož Franc Jurgec, posestnik v Paradižu v 64. letu svoje starosti. V četrtek dne 11. t. m. popoldan smo njegovo truplo vkljub slabemu vremenu v zelo dobro obiskanem spredu slovesno pokopali. Ob odprtem grobu so mu zapeli v slovo žalostinko domači pevci in pevke. Nato je govoril domači učitelj Štefan Trobiš v zahvalo za njegovo dolgoletno delovanje kot predsednik pri »Bralnem društvu«. Za njegove zasluge mu je položil na grob društveni venec v spomin. Umrli je bil dolgoletni član pevskega društva ter izvrstno pel prvi tenor. Ker je bil prijatelj petja, je zelo rad zahajal v veselo družbo ter si s tem pridobil pri poštenih ljudeh veliko spoštovanje. Bil je dolgo let načelnik domače »Kmečke posojilnice« ter dosedaj kod odbornik načelnikstva pridno sodeloval, za kar mu izrekam v imenu celega posojilniškega odbora najiskrenejšo zahvalo, v blag spomin za njegovo neumorno delovanje. Bil je na zelo dobrem glasu in dober gospodar. Kaj rad se je brigal za razvoj gospodarstva ter rad čital strokovne liste. Bil je tudi član tukajšnje Sadjarske in vrtnarske podružnice. Zgubili smo dobrega delavca tudi na prosvetnem polju. Omeniti moram tudi njegovo globoko vernost. Rad se je udeleževal cerkvenih obredov ter vsako nedeljo in praznik zahajal k službi božji. Ko so se pred šestimi leti sestavile nabiralne pole za nabavo novih zvonov farne cerkve, je prvi segel po nabiralni poli ter pridno svoje občane prigovarjal in zbiral denarna sredstva z največjim uspehom. Zato so mu v zahvalo s svojimi milodonečimi glasovi zapeli pesem k večnemu počitku v slovo.

Konec pride, pride konec
vseh nadlog in nemiru.
Ter zapel Ti je zdaj zvonec
zadnjo pesem tu.

Spavaj v večnem miru, dragi Franček. V trajnem spominu Te bomo ohranili.

Tonček Jurgec.

Konjiški okraj. Nekaj poročil vam še mi pošiljamo iz našega okraja, da boste videli, kako je kaj pri nas. No, do sedaj se še nismo nič kaj pritoževali, ker smo lahko izvažali les, a sedaj je pa kar naenkrat zastoj lesa na naših žagah. Nič ni več povpraševanja, lesni trgovci so zadovoljni, da jim kmetje ne vsiljujejo lesa. Ne vemo kaj bo, če lesa ne bomo mogli spraviti v denar, kajti večina nas se preživlja z lesom. Sedaj, ko se nam les kot edini dohodek ustavlja, bi bilo dobro, da bi si poiskali drugi vir dohodkov. Veliko bi se že storilo za naš okraj, ko bi se naša lokalna železnica iz Zreč podaljšala na Stranice, Vojnik in Celje. S tem bi se znatno povzdignil naš okraj, kajti potem bi se vsakovrstna kupčija dvignila. Tudi cesta iz žičkega samostana na Čresnice in Frankolovo je potrebna. Ta cesta bi bila poleg državne v našem okraju najbolj prometna. Društveno življenje je živahno. Predvsem konjiški Sokol agilno deluje z ustanavljanjem kmetijskih sokolskih čet. Ni že skoro vasi v okraju, kjer bi ne bila ustanovljena kmetijska sokolska četa. Naša mladina se jih rada oprijemlje, saj se v njih goji izobrazba, treznost in spoštovanje kmetijskega stanu. Upamo in smo prepričani, da nam bo potom takšne mladine zasigurana boljša bodočnost.

Škočijan pri Turjaku. Vesele božične praznike uredništvu in upravništvu Kmetijskega lista ter vsem njegovim bralcem želimo vsi lipenski fantje in dekleta. Živijo. — Naši gasilci bodo imeli na Štefanov dan veselo pri g. Pirmanu v Lipljenih. Vabljeni vsi.

Ali ste že vrnili dopisnico?

V številko 49 »KMETSKEGA LISTA« smo priložili tudi Vam dopisnico, po kateri, prosimo, sporočite zanesljivo, na katere naslove Vaših znancev naj pošljemo »KMETSKEGA LISTA« na ogled. Za uslužnost se Vam v naprej zahvaljuje

UPRAVA »KMETSKEGA LISTA«.

Novice

Novi komandant Dravske divizijske oblasti. Z ukazom Nj. Vel. kralja je bil postavljen na predlog ministrstva vojne in mornarice za komandanta Dravske divizijske oblasti divizijski general Ilić S. Bogoljub, komandant Zetske divizijske oblasti. Za vršilca dolžnosti komandanta Šumadijske divizijske oblasti pa je bil imenovan generalštabni brigadni general Veselinović Jovan, dosedanji vršilec dolžnosti komandanta Dravske divizijske oblasti.

Tudi Vojvodina v vsedravnem kmetiskem pokretu. V Bajmoku pri Subotici se bo 10. januarja 1931 vršilo veliko kmečko manifestacijsko zborovanje, kakor se je vršilo 8. decembra v Zagrebu. Manifestacijsko zborovanje organizirajo pristaši nekdanje hrvatsko-seljške stranke. Na zborovanje bo prišel tudi vodja novega kmetijskega pokreta Karlo Kovačević. Zborovanja se bodo v prvi vrsti udeležili v ogromnem številu kmetje iz Subotice, Sombora in Osijeka, kakor tudi iz ostalih krajev Vojvodine.

Proračuni. Finančni minister je odredil, da je treba banovinske proračune dogotoviti najkasneje do 15. januarja ter jih dostaviti ministrstvu. Prav tako je treba občinske proračune čimprej pripraviti in jih predložiti finančnemu ministrstvu, da se lahko na podlagi teh samoupravnih proračunov sestavi državni proračun.

Društvo kmetijskih strokovnjakov Dravske banovine je imelo v nedeljo dne 7. decembra 1930 v restavraciji »Zvezda« v Ljubljani društveno letno skupščino. Zborovanje je vodil dosedanji predsednik kmetijski svetnik g. Viljem Rohrmann. Skupščina je poslala vdanostne oziroma pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju Aleksandru, ministrskemu predsedniku generalu Živkoviću, kmetijskemu ministru dr. Šibeniku in banu dr. Marušiču. Izvoljen je bil nov odbor. V predsedstvu so gg. Ivo Sancin, bivši načelnik oddelka za kmetijstvo (predsednik), Franjo Kafol, Peter Miovič in Josip Sustič, v odboru pa gg. Ivan Brečeljnik, Franc Malasek, Ivan Pipan, Ludvik Rupelj, ing. Josip Teršan in Franc Trček. Za častnega člana je bil izvoljen kmetijski svetnik g. Viljem Rohrmann.

Odlikovan. Z redom Jugoslovanske kronske V. razreda je bil odlikovan g. Albin Koman, kmet iz Vižmarjev pri Ljubljani. Vrlemu tovarišu iskreno čestitamo.

Župnik Kniflic Jože umrl. V ljubljanski bolnici je umrl preteklo soboto g. Jožef Kniflic, župnik v Gorjah pri Bledu.

Rudarski zakon. Načrt novega rudarskega zakona za vso državo je gotov in ga bodo te dni preložili v ZS. Zakon ureja vprašanja zaščite rudarskih pravic, bratovskih skladnic in odnošaje med državnimi in zasebnimi rudarskimi podjetji, tako da bi se onemogočila nedopustna konkurenca. Zakon so izdelali po nemškem vzoru.

Konja sta se utopila v Krki. Posestnik Vidmar iz Sadinje vasi je peljal v Stražo krompir. Nazaj grede je hotel konje napojiti na napajališču nad jezom v Soteski. Pri tem sta zašla pregloboko v strugo in se utopila. Prizadeti posestnik trpi 10.000 dinarjev škode. Nesreča je pa za Vidmarja še hujša, ker si je konje izposodil.

V 50. številko »Kmetijskega lista« smo Vam priložili poštno položnico, katere se poslužite za poravnavo naročnine po možnosti še tekom tega meseca. Naročnina za leto 1931 ostane kakor doslej samo 30 dinarjev za celo leto.

Orehi za seme. Ministrstvo poljedelstva je nabavilo v Franciji 2000 kg neke izredno kvalitetne vrste orehov. Ministrstvo je te orehe razdelilo med posamezne banovinske drevnice.

Pospeševanje konjereje. Strokovna komisija v poljedelskem ministrstvu je izdelala osnutek novega zakona o Kolu jahačev, ki bo veljal za vso državo. Osnutek je bil poslan vsem odborom Kol jahačev na vpogled. Namen novega zakona je v prvi vrsti pospeševanje konjereje. Urejeno je prirejanje konjskih razstav in dirk, ki jih bo podpiralo poljedelstvo ministrstvo. Do konca tekočega meseca bo zakon stiliziran in uveljavljen.

Šolske božične počitnice. Uradno poročajo: Glede na to, da se v zadnjem času češče pojavljajo obolenja učencev, je ministrstvo prosvete pod O. M. Br. 51.963 z dne 20. decembra 1930 sklenilo, da se v tekočem šolskem letu začne na vseh osnovnih, meščanskih, srednjih in strokovnih šolah božični odmor 23. decembra 1930 in da traja do 15. januarja 1931. V tem času naj starešine zavodov izvrše desinfekcijo šolskih prostorov, v kolikor bo to potrebno. — Kr. banska uprava dravske banovine.

Božična podpora invalidom. S sklepom ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje je podeljeno za božič 500.000 Din iz donosa fonda za zgradbo invalidskega doma, ki se bodo razdelili vsem invalidom preko invalidskih združenj odnosno odborov. Odbor v Ljubljani prejme 24.000 Din, v Osijeku 14.000, v Splitu 20.000, v Dubrovniku 16 tisoč, in v Zagrebu 30.000 Din.

Drznost divjih lovec. Posestnikov sin J. Högler iz Poloma pri Kočevju je odšel v gozd trebit in sekati razno grmičevje. V bližini je bil skrit divji lovec, ki je prežal na divjačino. Misleč, da je Högler gozdar in da ga zalezuje, je pomeril vanj puško in ga obstrelil v desno nogo ter nato pobegnul. Obstreljeni fant se je s težavo privlekel domov in nato v ljubljansko bolnico. Orožniki zasledujejo zločinca.

Obesil se je, ker je bila žena pijana. Kmet Peter Garaj iz Subotice se je te dni vrnil z opravkov domov. V hiši je našel svojo ženo ležati na tleh vsled pijanosti. To je moža tako razžalostilo, da je odhitel v hlev in se tam obesil.

Nesreča z avtomobilom. Preteklo soboto zvečer se je peljal Franc Bajželj s kolesom iz Kranja proti Naklem. Nasproti je privozil avto, ki je zadél v kolesarja in ga strahovito razmesaril. Nesrečenec je kmalu podlegel poškodbam. Ponesrečenec je bil uslužben kot krojač v tovarni »Vulkan«. Zapušča ženo in šest otrok.

Druga smrtna žrtev vrhniške avtobusne nesreče. V ljubljanski bolnici je podlegel poškodbam, ki jih je dobil pri katastrofi vrhniškega avtobusa na Drenovem griču, čevljarski mojster J. Rampih.

Spor med Vatikanom in Anglijo. Svoj čas je nastal oster spor med Anglijo in Vatikanom, ker so se vtikalí malteški škofje v parlamentarne volitve. Te dni pa je nastal spor radi tega med tema državama, ker je angleški guverner v Palestini odredil prenovljenje velikega oltarja v betlehemski votlini, kjer je bil Kristus rojen.

Tudi Vas prosimo!

Sporočite nam zanesljivo vse naslove Vaših sosedov, katerim želite, da se pošlje »KmetSKI list« na ogled. V to svrhu smo Vam priložili v številki 49 potrebno dopisnico. Skrbite tudi Vi po svoji moči kot star naročnik, da se v prihodnjem letu število naših naročnikov podvoji.

20.000 dinarjev je razpisala blejska občina za onega, ki izsledi zagonetnega požigaleca na Bledu, oziroma kdor bi mogel podati dokaze, po katerih bi se moglo zločinca aretirati.

Obetajo nam hudo zimo. Nemški strokovnjaki nam prerokujejo za letos hudo zimo, kakor je bilo l. 1928/29. To sklepajo iz dejstva, da so se letos hrčki zarili do meter globoko v zemljo in da so se preskrbeli z obilno slamo in hrano. Lansko leto so prebili zimo le par centimetrov pod zemljo. Bomo videli.

Prijet vlomilec. Nedavno je bilo vlomljeno v pisarno brežiške graščine in odnešenih 6000 dinarjev. Te dni so orožniki aretirali mizarskega pomočnika Josipa Priverška, ki je vlom takoj priznal. Vlomilec so izsledili na podlagi prstnih odtisov.

V orožnike preoblečeni roparji. V dalmatinski vasi Kruševo so se pojavili te dni »orožniki«, ki so zahtevali od kmetov, da jim pokažejo ves denar, češ da so osumljeni ponarejanja bankovcev in je radi tega proti njim uvedena preiskava. »Orožniki« so preiskovali samo v takih hišah, kjer so imeli kakega svojca v Ameriki, in kjer so slutili, da imajo denar. Na ta način so mnogi reveži prišli ob poslano dolarje, enega kmeta so pa banditi hudo pretepli, ker jim ni hotel pokazati denarja. Sleprija je pa prišla hitro na dan in oblasti so šle takoj na sled premetenim roparjem, ki so v orožniških uniformah izsiljevali od kmetov denar.

Zemljo delijo kočarjem. Mestni senat v Vršču je sklenil, da parcelira 600 oralov svojega zemljišča in ga razdeli poljedelskim delavcem in kočarjem. Posebna komisija je zemljišče te dni parcelirala in ga bo v kratkem dodelila.

Maršal Pilsudski je šel na oddih. Poljski vojni minister in bivši ministrski predsednik maršal Pilsudski se je po končanih volitvah odpeljal na oddih na španski otok Madeiro.

Ognjenik Merapi deluje. Na otoku Javi je pričel pretekli teden bruhati ognjenik Merapi. Velikanske reke lave se valijo po pobočju s tako naglico, da se v mnogih krajih ljudje niso mogli rešiti. Lava je pokopala že nad sto ljudi. Veliko vasi so morali izprazniti, ker jim lava preti popolno opustošenje. Merapi je najnevarnejši ognjenik, ki pogosto bruha. Visok je 2910 m.

Nesreča z motornim čolnom. V pristanišču San Francisca je divjal te dni hud vihar, ki je potopil več obrežnih ladij. Prevrnil in potopil se je tudi neki motorni čoln, pričemur je utonilo 7 oseb.

Strašen vihar je besnel pretekli teden v Alžirju. Samo v alžirski luki je povzročil nad 30.000.000 frankov škode. Koliko škode je pa napravil po notranjosti dežele, še ne morejo ugotoviti, ker so vse brzojavne in telefonske žice potrpane. Vihar se je raztezal po celem Sredozemskem morju.

Najbolje kupite pri domači tvrdki, zato se zglasite, kadar pridete v Ljubljano, pri tvrdki A. Zlender, ker boste kupili vse manufakturno blago res po jako ugodnih cenah.

Zmeda med cigani. Čehoslovaške oblasti bi rade prisilile večno romajoče cigane, da se nekje stalno naselijo in prično izvrševati kako koristno delo v katerem koli poklicu. Ker ne računajo na spreobrnjenje starih, so sklenili pobrati ciganom mlade otroke in jih oddati v vzgojo kmečkim rodbinam. Ko so cigani slišali za to vest, so na vseh krajih bežali preko državne meje v sosedne države.

Zanimiva jezera. Blizu škandinavskega mesta Bergen se nahaja jezero Mo-Fjord, ki vsebuje tri vrste vode. Zgornja plast je sladka in živijo v njej samo sladkovodne ribe, srednja plast je slana in živijo v njej morske ribe, spodnja plast vode pa je mrtva plast, v kateri živijo le neke najnižje vrste živali. — V Alžiru se nahaja neko jezero s črno vodo. — Blizu mesta Quienboru se nahaja jezero, čigar vodna gladina se ob suši dviga, ob nalivu pa znižuje. Ta pojav si razlagajo na ta način, da se nahajajo pod jezerom zemske votline, ki so z jezerom v zvezi in delujejo kakor sesalke.

Poskusna odprava smrtne kazni na Angleškem. Izredni odbor v angleškem parlamentu, ki je proučeval odpravo smrtne kazni, je izdelal poročilo, v katerem se predlaga poskusno ukinjenje smrtne kazni za dobo petih let.

Zavod za zdravljenje raka na Dunaju. Dunajska občina bo zgradila prihodnjo spomlad velik zavod za preiskavanje raka. V ta namen je kupila v Bruslju pet gramov radija za 2 milijona šilingov (1 šiling je 8 dinarjev). Na zavod bodo pozvani najboljši raziskovalci te strašne ljudske bolezni, ki se je na Dunaju ravno zadnja leta zelo razširila.

Pilsinska

Priporoča
svoje izvrstne izdelke

Kmetijska Matica.

Knjige Kmetijske Matice je uprava razposlala vsem gg. poverjenikom, pri katerih naj jih naročniki dvignejo in obenem poravnajo naročnino za prihodnje leto. — Vsi gg. poverjeniki, kakor tudi vsi naročniki naj takoj prečitajo vestnik Kmetijske Matice, ki je natisnjen v Velikem koledarju na strani 18. Ker je še nekaj izvodov Kmetijske Matice na razpolago, naj si jo naročijo takoj vsi oni, ki žele imeti ta prekrasni dar, na vsak način pa najkasneje do 15. januarja 1931. — Mirno lahko rečemo, da se bo kesal, kdor teh izredno lepih in dobrih knjig ne bo naročil. Po 15. januarju bodo stale knjige brez koledarja Din 88.—1, sedaj pa jih dobi vsak naročnik za Din 34.— takoj!

Potniška ladja se je potopila. Vsled goste megle sta trčila skupaj v morski tesni Kattegatu med Dansko in Skandinavijo parnika »Oberon« in »Arcturus«. Prvi se je vsled poškodb takoj potopil. Nekaj potnikov in posadke je rešil drugi parnik, ostali so pa utonili s potopljeno ladjo.

Obsojen minister. Bivši japonski prosvetni minister Išida Kobaši je bil obsojen zaradi korupcije na 10 mesecev ječe in 10.000 yenov globe.

V Angliji več žensk ko moških. Angleško trgovinsko ministrstvo je objavilo te dni podatke, po katerih je bilo sredi tekočega leta v Angliji 1.500.000 žen več kot moških. Skupno prebivalstvo šteje 45 milijonov 900 tisoč duš, to je za 200.000 več kot preteklo leto.

Sovjetska vlada gradi železnice. Listi poročajo, da bo zgradila sovjetska vlada prihodnje leto 9000 km železniške proge. Več železniških prog je v gradnji in bodo prihodnje leto že dovršene ter izročene prometu. Dolžina teh prog znaša okrog 1500 km.

Tovarna zletela v zrak. V francoskem mestu Toulouse je zletela v zrak tamkajšna kemična tovarna. Nesreča se je dogodila v času, ko so bili vsi delavci zaposleni. Mnogo je bilo ubitih in ranjenih.

Angleška gradi vojne ladje, da bi s tem zmanjšala brezposelnost. Vlada je naročila zgraditi v raznih ladjedelnicah eno križarko in osem rušilcev.

Zlate reke se zlivajo v Ameriko. Te dni je prejela državna blagajna Zedinjenih držav 24 milijonov 600.000 šterlingov kot odplačilo vojnih dolgov evropskih držav, kar znaša v našem denarju 6 milijard 790 milijonov dinarjev. Z največjimi zneski so pri tej svoti udeležene Anglija, Francija in Italija.

Pri prehlajenju, hripi, vnetju v vratu, oteklih mandljih, živčnih bolečinah, trganju v udih storite dobro, če poskrbite za vsakdanje izpraznitve črevesa s tem, da popijete pol čaše naravne »Franz-Josefove« grenčice. »Franz-Josefova« voda radi sigurnega učinka pri prijetni uporabi. »Franz-Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in Po sodbah univerzitetnih klinik se odlikuje specerijskih trgovinah.

Novi indijski podkralj. Za indijskega podkralja je bil imenovan lord Willingdon, dolgoletni guverner Kanade. Imenovanje Willingdona je bilo dobro sprejeto od indijskih princev in pričakujejo od njega ugotovitve njihovih političnih želja.

Slabo je čuval javno varnost. Te dni so zaprli v Rimu šefa tamošnje policije in njegovega namestnika, ker sta poneverila 1 milijon 175.000 lir.

Eksplodira petrolejskega tanka. V pančevsko pristanišče je pripeljala pretekli teden neka rumunska ladja tri velike tanke petroleja. Tu so nameravali prenočiti na poti v Budimpešto. Ponoči je mornar, ki je imel stražo na ladji, po nesreči zažgal petrolej v enem izmed sodov, kar je povzročilo strahovito eksplozijo. Posadka ladje je bila v hipu na krovu in poskušala rešiti ladjo samo in ostala dva tanka. Kapetan je skočil sam na goreči tank, da bi ga odvezal. V istem trenutku je sledila druga eksplozija, ki ga je vrgla v goreč sod petroleja, kjer je vpricho svoje posadke živ zgorel. Na pomoč so prihitali še mornarji z drugih parnikov, da so rešili ostala dva tanka pred eksplozijo in požarom.

V soli.

Učitelj: Ne smete poljubovati psov, ker je to grdo in za zdravje škodljivo.

Maša Micika: To je pa res, gospod učitelj. Nedavno je poljubila moja teta svojega psa in revež je kmalu nato poginil.

Zbor kmetov.

»Slovenski Gospodar« je objavil 17. decembra uvodnik pod naslovom »Zbor kmetov«. Mi smo postavili na čelo našega današnjega članka isti naslov, dodali pa smo vprašaj(?). Zakaj?

»Slovenski Gospodar« pripoveduje v svojem članku o zborovanju znane »Kmečke zveze«. Gospodje pa, ki so zastopali na zborovanju v Mariboru »Kmečko zvezo« v prvi vrsti, so sledeči:

1. Šerbinek Ivan, posestnik; 2. Deželak Matevž, posestnik; 3. Falež Stefan, kmet; 4. Bedjanič Andrej, kmet; 5. Klekl Jožef, župnik; 6. Kotnik Beno, kmet; 7. Kranjc Marko, tajnik; 8. dr. Leskovar Josip, odvetnik; 9. Mihečič Alojzij, kmet; 10. Napotnik Matija, posestnik; 11. Rajh Jakob, načelnik cestnega odbora; 12. Steblovnik Martin, župan; 13. Turk Ivan, posestnik; 14. Vesenjaka Ivan, minister n. r.; 15. Vrhnjak Ivan, posestnik.

Ta imena se nam zde silno znana: Vesenjaka, Kranjc, dr. Leskovar: Kdo so to? Ali res ne veste?

In potem se »Slovenski Gospodar« čudi, da »stoji še nekaj kmetov izven naše organizacije«. Katere »naše«? Čegava je ta »naša« organizacija? Mi trdimo, da je ta organizacija, ki se imenuje »Kmečka zveza«, lahko vse, samo kmečka ni!

Po stari navadi — toda po čegavi?

Sedanja vlada v Beogradu je kraljevska vlada, ki po izrečnem povelju Nj. Vel. kralja ni odgovorna nikomur kakor le vladarju. Ta vlada je uzakonila že mnogo stvari iz svoje lastne inicijative, brez kakih »strankarskih« vplivov, kajti strank danes ni več. Za vse torej, kar napravi današnja vlada dobrega, ima tudi samo ona in edinole ona zasluge in prav nihče drugi.

Kako pa pravi »Slovenski Gospodar«? Nič več in nič manj ne pravi, kakor da je vse, kar je sedanja vlada ukrenila dobrega za kmete, edino le zasluga »Kmečke zveze«!! Kakor da je to »Zvezo« kdaj kdo kaj vprašal, kaj ona misli!

Po »Slov. Gospodarju« so uspehi »Kmečke zveze« sledeči: Delno ukinjenje trošarine na vino, gospodarska šola v Mariboru, nabava živil za vojaštvo potom zadrug; povračilo okrajnim cestnim odborom dolžnih zneskov iz državne blagajne; kmetijske zbornice itd.

Čudno da »Slov. Gospodar« ni zapisal še to, da je samo »uspeh« »Kmečke zveze«, da v naših krajih sploh še kaj raste!

Če to ni najbolj umazane in grde vrste demagogija in zavedno varanje ljudstva, pa ne za »Kmečko zvezo«, ampak za čisto druge cilje, ki jih dovolj jasno odkrivajo zgoraj naštetih imena, potem res ne vemo, kaj naj se še tako imenuje! Danes, po 6. januarju, to ne bi smelo več biti!

»Naš« Dr. Korošec.

»Slovenski Gospodar« pravi, da je gospodarsko šolo v Mariboru ustanovil »naš« dr. Korošec.

Čegav »naš«? Kaj se to pravi »naš«? Mar za »Slov. Gospodarja« 6. januar ne obstoji in ne velja?

Mi bomo pazljivo zasledovali delovanje »Kmečke zveze«. Če bi ta zveza bila res to, kar pravi njeno ime, bi ne imeli nič proti njej. Dokler pa imamo v deželi »Kmetijsko družbo«, moramo biti napram »Kmečki zvezi« dvakrat in trikrat previdni — že zato, ker res ne vemo, zakaj bi morali imeti dve enaki organizaciji — če bi bila »Kmečka zveza« namreč res to, kar pravi njeno ime.

Čemu je potem »Kmetijska družba« depolitizirana?

Gospodarstvo

L. Möschl:

Sadje.

Pod tem napisom je prinesel »Kmetški list« v svoji 48. številki članek iz pod peresa g. ing. J. Teržana, katerega zadnji odstavek se glasi sledeče: »Skrbeti moramo, da se od katere bodi strani ne vnese nesolidno početje v sadjarstvo in trgovino, kajti v tem trenutku smo izgubili svetovni trg. Zadrugištvo bi na tem polju največ naredilo v obojestransko zadovoljstvo producenta in konsumenta«.

Avtor članka kaže tukaj neko bojazen, da ne izgubimo na polju sadne trgovine, svetovnega trga. Ta bojazen je pa tudi čisto upravičena, kajti mogoče je, žal, da je tako, da smo istega ravno z letošnjo dobro sadno kupčijo deloma že izgubili.

Ravno letos, zapomnimo si dobro leto 1930, je sadje, posebno jabolka, v mnogih državah slabo obrodilo; pri nas hvala Bogu je bila letina v nekaterih krajih, posebno onih bivše Štajerske, še dokaj zadovoljliva. Občemu primanjkljaju namiznih jabolk na svetovnem trgu, deloma pa tudi po zaslugi neke sadjarske zadruge, katera je v inozemstvu močno propagirala in delala reklamo za naš sadni trg, se je odločilo lepo število inozemskih veletrgovcev za naše sadje, ter so tudi isto res za lep denar pokupili.

A ravno letos, ko je inozemstvo bilo skoroda primorano poseči po našem sadnem trgu, bi bili morali naši sadni trgovci pred vsem gledati na to, da pridobijo našemu sadju zasluzen renome, ter si tako osvojijo trg tudi v bodoče, ko bo tudi v drugih na sadju bogatih državah dovolj sadja.

Tega žal nismo storili, pač pa smo storili nekaj drugega, s čemer smo mogoče izkopali grob našemu kmetu-sadjarju. Opozoriti hočem javnost tukaj samo na eno generalno napako, ki se je letos v naši sadni trgovini zgodila in o katere zlih posledicah nam še danes ni mogoče govoriti.

Neovrgljivo dejstvo je, da so mnogi sadni trgovci vsled velikega povpraševanja po sadju, kupovali in nakladali zeleno, tedaj še ne

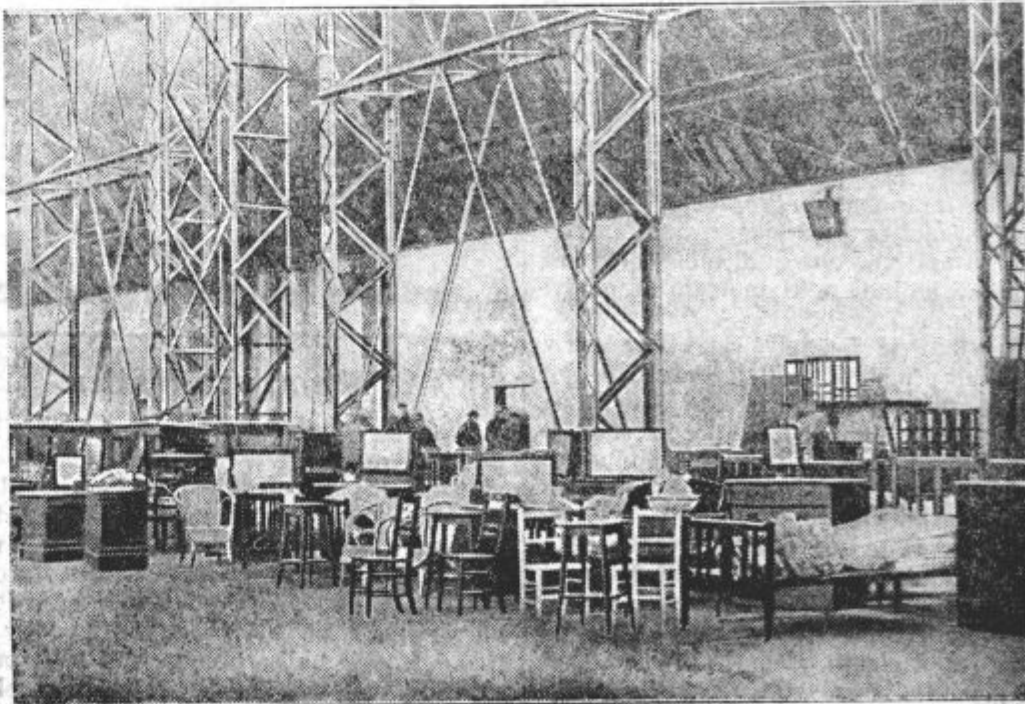
zrelo sadje. Mnogo je bilo takega sadja obranega in izvoženega 14 dni, pa trdi več pred takozvano drevesno zrelostjo. Samoobsebi umevno je, da tako sadje ni moglo doseči nikdar one prave užitne zrelosti, v kateri naj vsaka sorta da svoj izraziti in tipičen aroma. Tako prerano obrano sadje, ki mu manjka v prvi vrsti pač odgovarjajoča in potrebna množina sladkorja, dobi, ko je nekoliko časa obležanc, nekako grenak in neprijeten okus. Da si s takim nezrelim sadjem ne bomo pač nikdar osvojili svetovnega trga, pač pa si istega odtujili, je vendar samo ob sebi umevno.

Na vprašanje, stavljeno nekemu večjemu izvoznemu sadnemu trgovcu ob priliki nakladanja, zakaj nalagajo tako nezrelo sadje, sem dobil tale odgovor: »Da on pač ne bo gledal, kako drugi trgovci služijo, temveč ako drugi, mora tudi on nakladati nezrelo sadje, da kaj zasluži«. Če je to naziranje naši sadni trgovini in sadjarstvu v korist, ali ne, prepustim popolnoma naši javnosti v razsojanje.

Tukaj bi se moralo nekaj ukreniti, da se to v bodoče ne bo več dogajalo. Na enak način, kakor se po novem vinskem zakonu določa čas trgatve, (da se doseže boljša kvaliteta, ki je pozneje konkurence zmožna in za izvoz primerna), bi se naj tudi tukaj določil čas, kedaj se gotove sorte v gotovih krajih, namenjene za prodajo, lahko začne obirati. Pred tem terminom naj bi se tudi sorte določene za izvoz, ne izvažale.

Lepe tisočake, celo milijone bi si bil naš kmet letos lahko prislužil, da je čakal na drevesno zrelost svojega sadja. Ako pogledamo, se je plačevalo najpoprej zlato parmeno 2-50 do 3 Din, a kasneje, ko je nastopil čas nje prave drevesne zrelosti, se je ponujalo 4, pa tudi 5 Din za 1 kg, a žal je takrat naš kmet ni več imel ali pa le še prav redki so bili, ki so imeli to srečo, da so pozneje ob pravem času in lepo zrelo sadje prodali. Isto nekako je bilo s kanadko, pri kateri se je na enak način, kakor zgoraj omenjeno pri zlati parmeni omenjena cena dvignila od 3 na 6 in pol, celo 7 Din. Pripominjam, da so te cene plačevali naši sadni trgovci, dočim so bile cene, ki jih je nudila zunanja sadna trgovina, še sigurno dokaj višje.

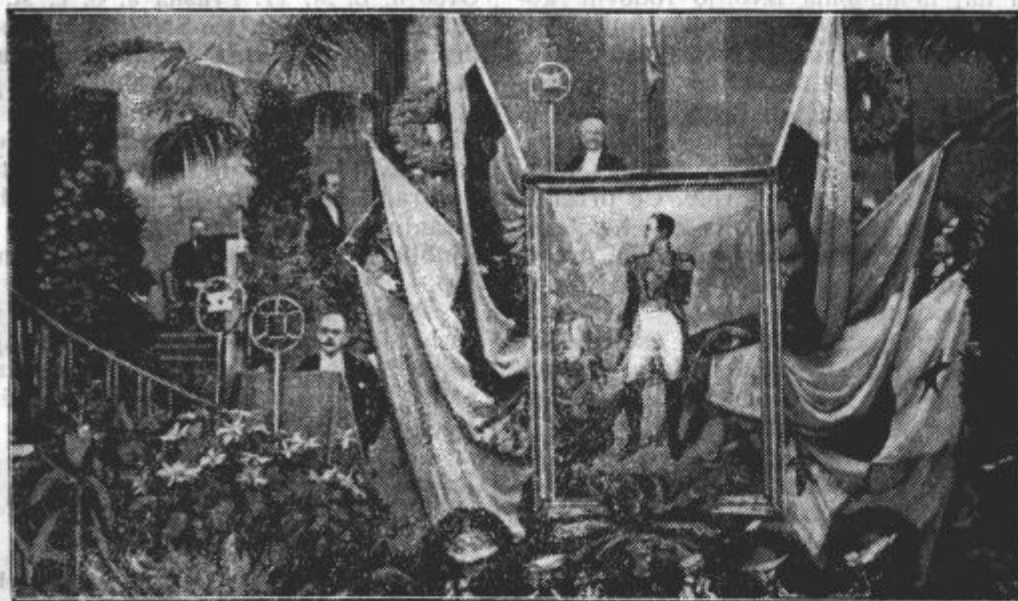
Zadrugištvo!? Ideja o zadrugištvu na tem polju je na vsak način dobra, samo takšna sadjarska zadruga mora stati na trdnih

Angleško pristanišče za zrakoplove so zaprli.

Zaradi znane nesreče orjaškega zrakoplova »R 101« je angleška vlada ustavila nadaljno gradnjo zrakoplovov in je pristanišče za zrakoplove v Sowdenu zaprla. Vse orodje in stroje bodo prodali. Ni slike vidimo predmete, ki pridejo na dražbo.

Proslava stoletnice smrti generala Bolivarja.

V Berlinu so priredili veliko spominsko svečanost ob priliki stoletnice smrti osvoboditelja Južne Amerike generala Simona Bolivarja. Na levi strani vidimo slavnostnega govornika nemškega zunanjega ministra dr. Curtiusa, na desni pa sliko generala Bolivarja, okrašeno z zastavami vseh južno-ameriških držav.

temeljih, postavljenih od sadjarjev samih, ako hoče, da bo dobro uspevala ter da bo v čast in korist kmetu — sadjarju.

Tukaj bi naj bila dolžnost vsekega posameznega zadrugarja, da se obveže izročiti vso v prodajo prihajajoče sadje zadrugi, ta je pa spet dolžna, da spravi vse sadje v denar vsaj za ono ceno, ki jo nudijo drugi zasebni trgovci. Zadruga naj bi nadalje pred početkom prodaje, dobro bi bilo, ako že meseca julija, pregledala po svojih zato izvoljenih članih vse sadonosnike zadrugarjev ter na licu mesta skušala ugotoviti, s koliko sadja posameznih sort bo lahko razpolagala v bližnji prodajni sezoni.

Le na ta način bo zadrugi zasiguran njen uspeh, a kmetu sadjarju pa poplačan njegov trud in delo vsadonosniku. Z vestnim in vztrajnim delom zadrug se bi dal pa tudi vnesti gotov in potreben red v našo sadno trgovino, kar je največja želja od strani inozemske sadne trgovine. Ako bomo storili in dosegli to, potem smo lahko mirni in si svesti, da bomo tudi v bogatih sadnih letinah spravili naše sadje dobro v denar.

Zimsko oranje ali praha.

Sedaj, ko smo že večino pridelkov pospravili je nastopil čas, da začnemo misliti na zimsko oranje ali praho. Temu vprašanju se pri nas pa še vedno posveča premalo pozornosti. V drugih poljedelsko naprednih krajih se v jeseni vidi na eni strani zelene posevke, na drugi pa ostale njive črne, ker so globoko zaorane. Kdor je že enkrat polzkusil ostale parcele v jeseni globoko preorati, je imel priliko videti, kako pridelki na taki njivi bolje uspevajo. Praha je prvi predpogoj za uspešno pridelovanje okopavin, in ako imamo še hlevski gnoj na razpolago, istega razpeljemo in raztrosimo ter podorjemo, je uspeh praha še večji. Tudi oves je za praho zelo hvaležen. V svežo brazdo sejan oves ostane preveč na površju in ga ptiči mnogo pozobljejo in je potem redek in v poznejši dobi rad porumeni, posebno, ako je spomlad hladna in deževna, kar razvoju ovsa zelo škoduje. Na sprašeni njivi se to nikdar tako močno ne opaža.

Prašenje njiv na zimo ima tele dobre lastnosti, da zemljo bolj prezebe in se sprsti, vsled česar se prekinjena lasovitost zemlje do spomladi vnovič vpostavi, ter pospeši obtok talne vode tako, da se seme v zemljo, ki je prhka, lažje spravi in hitreje kali. Sprašena njiva je spomladi na površju

preje suha in na nji se lahko preje seje, kakor na nezorani. Zaorani gnoj se razkroji in gnojilne snovi so z rastlinstvo v lahko zavžitni obliki na razpolago, kar je za kaleče rastlinstvo največjega pomena. Čim bolj živali v mladosti tečno krmimo, tem bolje uspevajo. Isto velja tudi za rastlinstvo. Sveže navožen in zaoran gnoj se mora v zemlji šele razkrojiti, čemur pomagajo razne glivice, ki v rahli zemlji lažje delujejo, kakor v surovi brazdi. Zato povzroča sveži gnoj pri žitih poleganje, pri krompirju razne bolezni itd., ker ga zamore rastlinstvo šele v poznejši dobi izkoristiti. Sprašena zemlja prenaša suha leta znatno bolj kakor ona spomladi zaorana, ker pri spomladnem oranju se preveč talne vlage izgubi. Spomladi se nakopiči vse delo naenkrat in ga posebno ob slabem vremenu težko pravočasno izvršimo. Praha se lahko dela tudi pozimi, ako ni snega in ni zemlja zmrznjena. Sprašenih in pognojnih zemljišč ni treba spomladi več orati, in se le s težkimi branami (obtežiti s kamenjem) prebranjajo. Drugod imajo za to peresaste kultivatorje, kateri površje zemlje bolj zrahljajo, kakor pa brane.

Tudi kaleči plevel se tako dobro zatre in izvleče. Na prebranjano praho se šele seje in se seme z lažjimi branami (brez obteženja) prevleče in seme v zemljo zadela. Napaka pri našem kmetovanju je ta, da se naši ljudje krčevito drže oranja na kraje, kar se je že

Matija Eldersch,

predsednik avstrijskega parlamenta, ki pripada socialdemokratski stranki.

povsod zdavnaj opustilo, ker se na ta način 15 do 25%, torej 1/4 zemlje izgubi; seje se pogostoma še na surove brazde, vsled česar se spravi seme pregloboko v zeljo in deloma se porabi tudi več semenja. Zaradi tega so naši posevki običajno neenakomerni v rašči in gostoti. vsled česar je slama in klasje neenakomerno. Toraj lotimo se vsi jesenske praha! Pri ocenjevanju kmetovalcev in nagradah naj se vpošteva v prvi vrsti oni, ki sledi navodilom strokovnjakov, ker le tako bomo deloma reševali ali težak položaj našega kmeta!

Zveza Slovenije z morjem.

V torek, 16. dec. se je vršila v Ljubljani seja akcijskega odbora za zgradbo železniške zveze Slovenije z morjem, kateremu predseduje župan Juraj Ružič iz Sušaka. Odbor je razpravljajal predvsem o načinu finansiranja tega načrta. Za uresničenje načrta so pripravljene staviti večje svote na razpolago nekateri slovenski in hrvaški denarni zavodi, ponudbo je pa stavila tudi neka inozemska denarna skupina. Odbor je sklenil, da bo podvzel ponovno akcijo s konkretnimi predlogi pri denarnih zavodih v Dravski banovini in v Savski banovini ter kooptiral v odbor zastopnike banovin. V Sloveniji bodo prišle v poštev vse tozadevne organizacije, to so Društvo bančnih zavodov, Zveza jugoslovanskih hranilnic ter zadružne zveze. K akciji se pritegnejo zaupnika Dravske in Savske banovine ter Drž. hipotekarne banke. Razen tega je treba zainteresirati za ta načrt tudi OUZD v Zagrebu in TPD, ki bi tudi prispevali lahko z znatno vsoto pri gradnji železnice. Ko bo vse to izvršeno, bo odbor stopil pred pristojne ministre, ki bodo imeli konkretno podlago, da finančni minister razpiše posebno notranje posojilo za gradnjo železnice.

Davek na samce.

Nj. Vel. kralj je podpisal v ponedeljek 16. t. m. zakon o davku na neoženjene in davčnem osvobojenju davčnih obvezancev z 9 ali več otroci. Zakon določa med drugim:

Vse moške neoženjene ali sodno ločene osebe in vdovci, če stalno živijo v mestih, trgih in krajih s sreskimi načelstvi, kjer plačujejo neposredne davke, oziroma sprejemajo tantijeme, podležejo plačevanju neposrednega davka na neoženjene osebe. Dalje plačujejo ta davek vdovci, ki nimajo zakonite dece, in ločene osebe, če je njihov zakon sodnim potom uničen ali ločen, ali če nimajo zakonitih otrok, odnosno če nimajo s sodnim sklepom plačevati vzdrževalnine ženi in deci.

Ta davčna obveza stopi v veljavo začetkom januarja prihodnjega leta, ko davčni obvezanec izpolni 30. leto življenja in preneha onega dne, ko davčni obvezanec izpolni 60. leto življenja ali sklene zakoniti zakon.

Oni davčni obvezanci po zakonu o neposrednih davkih, ki imajo 9 ali več otrok, ali so nekoč imeli 9 ali več otrok, so oproščeni plačevanja neposrednega davka in vseh davkov, ki se na ta davek razpišejo. Dalje so tega davka osvobojeni duhovniki, vojaki, inozemci in popolni invalidi.

Imaš kaj medu doma?

Dr. Amal piše v tedniku strokovnega lista sledeče:

Imaš kaj medu? Ako ne, si ga takoj preškrbi, ker je najgotovjši proizvajalec potu (znoja). Ako prideš v zimskem času iz mraza s težko glavo in te spreletava po hrbtu kurja koža, če te žge po grlu in se ti zapira nos, tedaj lezi v posteljo, daj si prinesiti tople vode, v kateri boš stopil nekoliko medu. To tekočino pij

po požirkih. Kmalu se boš začel močno potiti. Potenje bo gotovo premagalo vse te predznake močnega prehlada.

Med je tudi najbolje sredstvo za pospeševanje delovanja obisti. Ako ti postajajo obisti z leti premalo delavne, zavživaj med in obisti bodo delovale dovolj.

Med je največji proizvajalec telesne moči, ker krepi čudovito mišičevje. En hektogram mesa proizvaja 8 kalorij, a en hektogram medu 30 kalorij.

Med je slednjič najgotovnejše sredstvo za podaljšanje življenja. To so že učili grški modrijan Pitagoras, pešnik Virgil, slavni Montegazza in dr. To vemo tudi iz izpraševanja ljudi vsi zdravniki.

Med uničuje glivice (bakterije) bolezni.

Po izkušnjah dr. Sackett-a iz Newyorka uniči čebelni med tekom 24 ur glivice legarja (tifusa), v 4 dneh povzročitelja nalezljive pljučnice, v 10 urah glivice griže (disenterije), vse ostale glivice pa v času od 1 do 5 dni.

Kdor uživa tedaj pristen med, sme biti gotov, da ne zavživa z medom vred kal kake bolezni. Nasprotno uničuje zavžiti med v našem telesu kali bolezni, kar ni mogoče trditi o drugi hrani, n. pr. o mesu, zelenjavi, mleku itd.

Delo v živinorejskih zadrugah.

Skoro vsak dan slišimo in beremo, da je živinoreja najpoglavitejša panoga našega kmetijstva. To je res, ampak le bolj redko čujemo, kaka pota naj ubere živinorejec, da se ta panoga opomore. Do napredka in večje dobičkanosti živinoreje pridemo brezdvomno le s pomočjo vztrajnega in vestnega dela živinorejskih zadrug. Teh imamo sicer mnogo, ampak živinorejska zadruga, ki ne vodi rodovnika in ne izvršuje kontrolne molže, je le papirnata zadruga in so njene koristi za napredek živinoreje malenkostne ali v večini slučajev celo ničeve. Za nabavo in vzdrževanje par bikov še ni potreba ustanavljati živinorejske zadruge, ker preskrbo bikov ima po zakonu o pospeševanju živinoreje itak vršiti občina. Živinorejska zadruga, pri kateri se ne vrši temeljnih združnih nalog, je lahko celo v spodtiko in oviro za ustanovitev res delavoljnih in sposobnih zadrug v sosesčini.

Da se odstrani ovire neznanja, ki so danes v mnogih slučajih onemogočale notranje združno delo, da bodo združni funkcionarji znali pravilno vršiti svoje posle, sta se vršila lansko leto in letos v Kranju dva posebna tečaja, na katerih so imeli tečajniki vso priliko, se praktično izuriti v ocenjevanju živine za sprejem v rodovnik, vodstvo združnih knjig itd. Gorenjske živinorejske zadruge in nekatere izven Gorenjske so poslale v Kranj svoje najboljše ljudi, ki so sledili teoretičnemu in praktičnemu pouku z vidnim veseljem in resnostjo. V velikem interesu živinoreje je, da zadruge sedaj nikakor več ne odlašajo, temveč, da se takoj odločijo in pričnejo še pred novim letom z vodstvom rodovnika in mlečne kontrole. Predvsem

UCENJAKOVA RAZTRESENOST.

Nekega dne je našel na poti v šolo čudno pisan kamen. Pobral ga je, jel ogledovati in se pri tem tako zamudil, da je v zadnjem hipu opazil, da bo zamudil šolo. Planil je proti šoli, pred vrati pa je zagnal uro vstran in kamen vtaknil v žep telovnika. — Govori se tudi, da se je nekega dne ves zatopljen v svoje račune, ustavil pred nekim omnibusom ter začel s kosom krede pisati na šipe omnibusa, ki se je nenadoma razbila na njegovo veliko presenečenje. Menil je bil namreč, da se nahaja pred tablo. T. I. R.

drugim naj nemudoma izvolijo rodovne komisije, v katere naj pridejo sposobni, vneti in nepristranski združniki, zlasti taki, ki so obiskali kranjski tečaj. Rodovne komisije naj začnejo brez odlašanja z ocenjevanjem in sprejemanjem sposobne živine v rodovnik. Ko bo to končano, naj prične zadruga takoj z izvrševanjem mlečne kontrole. Če prizadete zadruge tega ne storijo, bo zopet potekla jesen in zima z združnim brezdelju, dragoceni čas poide neizkoriščen, izgubljeno bo takorekoč celo leto.

Skoro nobena živinorejska zadruga na Gorenjskem nima »merilne palice«. Ta priprava je potrebna vsaki zdarugi, ker drugače je nemogoče ocenjevanje na 100 točk. Z izposojevanjem takih priprav ni nič, to ve vsak preudaren združnik! Toraj zadruge si naj s pomočjo svojih revizijskih združnih zvez takoj priskrbijo merilne palice in tudi vsaj po eno do tri posebne golide za kontrolno molžo.

Zanašati se na tujo pomoč kakoršnesibodi vrste, je napačno, saj je vendar namen živinorejske zadruge — samopomoč. Zadruge ne morejo imeti danes nobenega izgovora več, s katerim bi mogle upravičiti nadaljnje zavlačevanje, temveč se morajo odločiti, postaviti se na lastne noge in pričeti s samostojnim delom, kakor jim ga predpisujejo pravila. Če kaka zadruga n. pr. v kranjskem okraju še nadalje odlašajo z delom, si daje s tem spričevalo nesposobnosti in nevednosti nadaljnega obstoja. I. S.

Kmetje ljubljanske okolice zahtevajo odpravo mestnih davščin na kmetske pridelke.

Kmetijski odbor ljubljanske okolice je poslal ljubljanskemu občinskemu svetu naslednjo prošnjo:

»Gospodarski položaj našega kmeta je silno neugoden. Ni pa izgleda, da bi se v doglednem času izboljšal, marveč se od dne do dne slabša.

Cene kmetijskih pridelkov so globoko pod pridelovalnimi stroški. Kar mora kmet kupiti za svoje najnujnejše potrebe, pa daleč presega cene kmetijskih pridelkov, katere on stavi na trg. Vsled tega je zelo zmanjšana kupovalna zmožnost kmeta, kar morajo občutiti tudi ljubljanski trgovci, kjer kmet kupuje svoje potrebščine.

Zadolževanje kmetov pri kreditnih zavodih je naravnost usodepolno. Ogromno množino svojih dolgov imajo okoliški kmetje pri ljubljanskih kreditnih zavodih, kateri plačujejo mestne davčne doklade, ter s tem pomagajo posredno k mestnemu gospodarstvu.

Vsled nizkih cen svojih pridelkov ne more kmet primerno plačati svojih poslov in delavcev, kateri radi boljšega zaslužka beže iz kmetov v mesta in industrijske centre. Zato dobi kmet zelo težko dobrega in pridnega posla oziroma delavca.

Država je naložila nova bremena občinam; kakor stanarino in drva učiteljstvu, katetske nagrade i. t. d. Tudi banovinske davščine so občutno zadele naš kmečki stan.

Britki in žalostni položaj našega kmeta sili predsedstvo sreskega kmetijskega odbora za ljubljansko okolico, da predloži tem potom gospodu županu in občinskemu svetu mesta Ljubljane sledečo nujno

prošnjo,

da blagovoli naslov predloženemu prošnjo vpoštevati v proračunu stolnega mesta Ljubljane za leto 1931, in odpraviti vse mestne davščine, katere obremenjujejo uvoz kmetijskih pridelkov na mestni trg.

Iz »Uradnega lista« kosa 52. z dne 19. aprila 1930. je razvidno, da pridejo v poštev sledeče davščine: Na strani 728 člen 90. Tarifa; št. 9. Klavna živina točke a, b, c, št. 10.

Ovce a, b, št. 11. Prašiči a, b, c, št. 13. Perutnina a, b, c, št. 15. Sadje a, b, le suho domače, c, d, št. 17. št. 18. le domačega izvora, št. 19. b, c, št. 52. Mleko a in b, le gosto in sterilizirano domačega izvora, št. 26. a, c, št. 27. a, št. 29. Drva a, b, št. 31. Oglje domačega izvora, št. 76. Les, navadni les na panju; in Uradni list stran 791 in 792 uredba o pobiranju občinskih davščin in doklad v mestu Ljubljani 12. odstavek v razpredelni tabeli zap. št. 1, 2, 3, 4, 5 in 6.

Sreski kmetijski odbor je trdno uverjen, da bo občinski svet stolnega mesta Ljubljane resno upošteval težak položaj kmeta in odpravil v proračunu za leto 1931. vse že zgoraj omenjene davščine.

Pomen kalija za žival in za človeka.

V znanstvenem listu »Die Umschau«, ki izhaja kot tednik v Frankfurtu, je objavil nemški vladni svetnik dr. Heidler zanimivo razpravo o pomenu kalija za žival in človeka. On piše:

»Vsak kmet ve iz izkušnje, da je kalij za prehrano rastlin neobhodno potreben. Manj znano pa je kmetom dejstvo, da igra kalij tudi v prehrani živali silno važno vlogo. Ker pa se hrani žival čisto drugače kakor rastlina, zato se izkušnje, ki jih imamo pri prehrani rastlin z gnojenjem, ne dajo kar naravnost prenesti na prehrano živalskega telesa. Predvsem pa je važno ugotoviti, da ni tako odločilnega pomena absolutna množina kalija za prehrano živali in rastlin, ampak pravilno razmerje kalija do drugih snovi, iz katerih obstoji živalsko in rastlinsko telo, zlasti pa razmerje do natrona.

Po preiskavah, ki jih je napravil prof. Hutzer-Weissmann, je v 1000 delih mesa razmerje med kalijem in natronom sledeče:

	kalij	natron	razmerje med kalijem in natronom
živo tele	24	06	4 : 1
živ vol	17	14	12 : 1
živ prešič	18	02	9 : 1
živa ovca	15	14	107 : 1
volovska kri	06	36	017 : 1
meso sesalcev	38	10	38 : 1
volna surova	562	30	187 : 1
volna oprana	19	03	63 : 1
kravje mleko	17	04	42 : 1

Kakor je razvidno iz zadnje vrste razpredelnice, se razmerje med kalijem in natronom zelo menja. Gotovo je, da je tam, kjer je razmerje med kalijem in natronom zelo visoko, prehrana s kalijem velikega pomena.

Najvišje razmerje med kalijem in natronom najdemo pri neoprani (surovi) volni. Prehrana s kalijem je torej zelo važna za tvorbo dlake.

Visoko razmerje najdemo tudi pri kravjem mleku in pri teletih. Jasno je, da dobiva tele, ko še sesa, visoke množine kalija, ki je naravna hrana za tele. Visoka množina kalija v mleku pa zahteva, da mora tudi v krmi biti dosti kalija. Kako zelo vpliva kalija bogata krma na mlečnost, so dokazali poizkusi na Angleškem v Hoffordshise-u, kjer so gnojili travnike ne samo s fosforno kislino, ampak tudi s kalijem.

Razmerje med kalijem in natronom je dalje zelo visoko pri svinjskem mesu (9 : 1). Ker v krmilih navadno tolike množine kalija ni, je verjetno, da prešiči ne dobivajo vedno dovolj kalija. Znano je, da prešič ne prenese dobro navadne kuhinjske soli (spojina z natronom). Profesor Duerst v Švici je delal poskuse pri prešičih s kalijevimi preparati in je ugotovil, da so bili prešiči, ki so dobivali dodatek kalija k navadni hrani, mnogo večji in težji. Ugotovili so tudi, da imajo s kalijevimi preparati hranjeni prešiči mnogo bolj čvrsto in izdatno meso kakor drugi, ki teh preparatov niso dobivali.

Kalijeve soli pa so važne tudi za človeka. Znano je n. pr., da se zamorci še danes bra-

nijo navadne soli, ampak imajo rajši kalijevo sol. Preiskave v tem oziru pa so šele v začetku.

Strokovna samoizobrasba kmeta. Napredek kmetijstva zavisi v veliki meri od kmetijskega pouka pri predavanjih in tečajih ter kmetijskih šolah. Toda v celoti profitira kmetijski napredek od te vrste pouka pri nas razmeroma še prav malo, kajti 90 do 95 odstotkov kmečkega prebivalstva se predavanj in tečajev sploh ne udeležuje! Iz tega razloga je nujno potrebno, da se posveti mnogo več pozornosti samoizobrazbi kmeta s pomočjo čitanja in širjenja strokovnih časopisov in knjig. Knjiga, katere izdajo je narekovala živa potreba in upoštevanje dejanskih razmer na kmetih z ozirom na samoizobrazbo, je »Planšarstvo in kmetijstvo«. Ta knjiga predstavlja, kakor se je o njej izrazil njen kritik profesor poljedelske visoke šole v Zagrebu dr. Ogrizek, v popularnem stilu v glavnem živinorejsko abecedo za naše kmete, v njej se obravnava praktično govedorejo, prašičerejo, ovčerejo, obširno in temeljito pa tudi travništvo, pašništvo, mlekarnstvo, ensilazje (kisanje krmil), melioracije (izboljšanje zemlje) i. dr. Snov je obdelana s praktičnega vidika tako vsestransko, da ima veliko koristi hribovski in dolinski kmetovalec, ki knjigo prebra. Knjiga prinaša 204 po večini izvirne slike z našega kmetijstva ter 17 strokovnjaških načrtov za razne kmetijske stavbe in naprave. Knjiga je prestala najstrožje strokovno kritiko prav dobro. Zato je priporočati, da si jo nabavi vsak količnik napreden kmetovalec. Prvotna cena je bila 120.— Din, danes pa je cena znižana na 80.— Din. Cena je z ozirom na velik obseg knjige (443 strani) in veliko število izvirnih slik in načrtov razmeroma zelo nizka. — Priznan kmetijski strokovnjak je zapisal med drugim o tej knjigi sledeče: »Knjigo je smatrati kot enciklopedijo vsega našega planinskega kmetijstva v pravem pomenu besede. Neobhodno potreben vademekum je to delo za vsa naša kmetijsko-strokovna in bralna društva ter čitalnice v našem podeželju, za živinorejske in mlekarske zadruge, za vse šolske in župnijske knjižnice, pa tudi za vse interesirane posamezne kmetovalce. Težko pričakovana in vsled tega posebno dobrodošla bo knjiga razen na Gorenjskem tudi povsod v dravski banovini. Toplo pa se priporoča to delo tudi z ozirom na izborni obdelavo travništva, živinoreje, mlekarnstva in sirsarstva tudi vsem kmetijskim, živinorejskim in mlekarskim zadrugam in posameznim interesentom v neplaninskih, nižinskih in dolinskih krajih Slovenije. Knjiga nam ne bo samo izboren gospodarski svetovalec, in strokovni prijatelj, ampak bo tudi v okras vsaki naši domači knjižnici.« — Kmetovalcem moremo nakup knjige le toplo priporočati, zlasti, ker je danes le še malo izvodov na razpolago. Knjigo je dobiti pri okrajnem kmetijskem referentu v Kranju.

Izšla je Blasnikova VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1931,

ki ima 365 dni.

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obražtan.

V »Veliki Pratici najdeš vse, kar človek potrebuje vsak dan: Katoliški koledar s nebesnimi, solničnimi, luninimi, vremenskiimi in dnevnimi znamenji; — solčne in lunine mrke; — lunine spremembe; — koledar za pravoslavne in protestante; — poštno določbe za Jugoslavijo; — lestvice za kolke na menice, pobotnice, kupne pogodbe in račune; — konzulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; — vse sejmne na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem, Prekmurju, Medžimurju in v Juliji Benečiji; — pregled o koncu brestov živine; — tabelo hektarov v oralih; — popis vseh važnih domačih in tujih dogodkov v preteklem letu; — tabele za računanje obresti; — življenjepise važnih in odličnih oseb s slikami; — oznanila predmetov, ki jih rabita kmetovalec in žena v hiši.

Cena 5 din.

»VELIKA PRATIKA« se oooi v vsen večjih trgovinam in se lanko naroči tudi oismeno ori založniku:

tiskarni

I. Blasnika nasl. d. d.

v Ljubljani. 619

Karel May: Old Surehand. Potopisna povest. Priredil Anton Debeljak, I. in II. del. V Ljubljani 1930. Izdala Tiskovna zadruga. Strani 628. Cena broš. knjigama Din 96.—, vezanima 128.—. Osrednja knjižnica mesta Prage je pred malo meseci priredila veliko dvorano za otroško čitalnico. Prva statistika o živahnem posetu 8—15 letnih je ugotovila, da dekleta največ zahtevajo pravljice, dečki pa pustolovščine, v prvi vrsti Karla Maya.

Dvodnevni kletarski tečaj bo 12. in 13. januarja 1931 pri banovinski trsnici in drevesnici v Pekrah pri Mariboru. Pouk je teoretičen in praktičen ter traja dnevno od 8. do 12. in od 14. do 17. ure. Potrebni obiskovalci tečaja, ki izkažejo to s potrdilom pristojnega občinskega urada, dobe prispevek za hrano. Skupno prenočišče je brezplačno. Zanimanci, ki se žele tečaja udeležiti, naj javijo to najkasneje do 10. januarja upravi nasada.

Tržne cene v Ljubljani dne 15. decembra 1930.:
 Govedina: na trgu: 1 kg govejega mesa I. Din 20, II. 14, 16, 18. Teletina: 1 kg telečjega mesa I. Din 24, II. 18—20. Svinjina: 1 kg prašičjega mesa I., domači Din 20—24, hrvaški 18—22. Drobniča: 1 kg koštrunovega Din 14—15, jagnjetine 18—20. Konjsko meso: 1 kg konjskega mesa I. Din 8, II. 6. Perutina: piščanec majhen Din 10—14, večji 20—40, kokoš 25—40, petelin 20—35, raca 25—30, nepitana gos 80, pitana gos 100, domači zajec, manjši 8—10, večji 12 do 18. Divjačina: divji zajec Din 40—45. Mleko, maslo, jajca, sir: 1 liter mleka Din 2-50—3, 1 kg surovega masla 25—28, čajnega masla 36—44, masla 36 do 40, bohinskega sira 24—28, sirčka 7—8, eno jajce 1-25—1-50. Pijače: 1 liter starega vina Din 16—22, novega vina 10—14, 1 čaša piva 3—3-50, vrček piva 4—4-50, 1 steklenica piva 5-50—6. Kruh: 1 kg belega Din 4-50, črnega 4, rženega 4, 1 kos navadnih zemelj (60 gr) —50, mlačnih zemelj —50. Sadje: 1 kg luk-suznih jabolk Din 12, jabolk I. 10, II. 8, III. 5—6. Specerijsko blago: 1 kg kave Portoriko Din 80—84, Santos 52—54, Rio 36—40, pražene kave I. 100—110, II. 80—90, III. 66—70, kristalnega belega sladkorja 12—12-50, sladkorja v kockah 13-50, kavne primesi 18, riža I. 10, II. 8, 1 liter namiznega olja 18, jedilnega olja 17, vinskega kisa 4-50, navadnega kisa 2-50, 1 kg soli morske, debele 2-50, drobne 2-75, celega popra 70, mlečega popra 72, sladke paprike, po kakovosti 46, 1 liter petroleja 7-50, 1 kg pralnega lu-ga 3-75, čaja 80. Mleški izdelki: 1 kg moke št. 0 na debelo 210—355, na drobno 3-75, št. 2 na debelo 275—295, na drobno 3-50, št. 3 na debelo 245, št. 4 na debelo 220, na drobno 3-25, št. 6 na debelo 170, na drobno 2-50, kaše 5—6, ješprenjčka 8—10, otrobov 1-50—2, koruzne moke 3—3-50, koruznega zdroba 4—4-50, pšeničnega zdroba 4—5, ajdove moke I. 7, II. 5, ržene moke 3-50. Žito: q pšenice Din 150 do 200, rži 175—185, ječmena 175—185, ovsu 190 do 220, prosa 170—180, koruze 145—155, ajde 170—180, fižola ribničana 280, prepeličarja 325, graha 8—10, leče 8—10. Kurivo: 50 kg premoga Din 30, 1 tona premoga 460, 1 m³ trdih drv 140—150, mehkih drv 70. Krma: q sladkega sena Din 100, pol sladkega se-na 85, kislega sena 75, slame 60—70.

Najboljše kupite za Božič!

Nogavice, damske in moške rokavice, damsko in moško perilo Bengertjevo, puloverje, telovnike (vestje) žepne robce, kravate, ovrtnike, srajce, šifone, glote, čipke, vezanine, gumbe, DMC prejlce, ročne torbice, aktovke, dežnike, športne ter toaletne potrebščine le pri

JOSIP PETELINC - Ljubljana

blizu Prečernovega spomenika, ob vodi

OPEKO IN STREŠNIKE

vseh vrst za zida-vo hiš, iz znanih karlovske opekarn

dobavlja franko vsaka postaja po konkurenčnih cenah, samo

»Ekonom« generalno zastopstvo za Dravsko banovino Ljubljana, Kolodvorska ul. 7

Gospodarji!

Gnojite z

APNENIM DUŠIKOM

Ta tvornica proizvaja istotako mešano umetno gnojilo »NITROFOSKAL - RUŠE«, katero sestoji iz apnenega dušika, superfosfata in kalijeve soli. Kdor z Nitroloskalom gnoji, gnoji istočasno z dušikom, fosforom, kalijem in apnom ter si prihrani večkratno trošenje umetnih gnojil. — Stalna zaloga pri

TVORNICI ZA DUŠIK d. d. RUŠE v Rušah pri Mariboru.

najtnejšim, najuspešnejšim in učinkovitim dušičnim gnojilom! Kdor gnoji z apnenim dušikom, gnoji istočasno z dušikom in apnom. — Informacije o upotrebi in množini, rentabilnosti, kakor tudi o nabavnih pogojih, cenah, skladiščih in uspehih apnenega dušika daje

EKONOMU, Ljubljana, Kolodvorska ulica 7.

Kmetje, kmetice!

Kupujte svoje potrebščine pri trgovcih, ki v našem listu nudijo svoje blago.

L. Mikuš
Ljubljana, Metni trg 15
dežniki

Na malo!
Na veliko!

Ustanovljeno 1839

Pletilni
švicarski stroj

DUBIED

Največje
veselje v hišo za **Božič in Novo leto**

so v današnjem dragem času samo prikladna in praktična darila! Lep, trpežen in dober šivalni stroj **Gritzner** za dom in obrt je obenem okras vsake hiše in največje veselje vsake dobre gospodinje. **Urania** pisalne stroje, jako praktične za potovarje; **Dubied** švicarske pletilne stroje ter najboljša **Gritzner**-jeva kolesa nudi po zmernih nizkih cenah z **15% popustom** **tvrdka**

Josip Petelinc, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi

Kmetje!

Ne pomišljajte, kje boste kupili blago za Vaša oblačila, ker Vam nudi **domača tvrdka**

A. Žlender
Ljubljana

Mestni trg števil. 22

res lepo in trpežno sukno, kamgarn in športni ševijot za moške obleke, volneno blago in pliš za plašče, svilo, baržun, barhente, belo tkanino za damsko in posteljno perilo, flanelaste in prešite odeje ter različno drugo manufakturno blago

Priznana solidne cene in postrežba

Kovači!

Najboljši trdi in mehki koks
in kovaški premog

Vam nudi

Družba „**LIRIJA**“ - Ljubljana
Dunajska cesta 46. Telefon 28-20

Zastopnike

za prodajo šivalnih strojev, separatorjev, koles, gramofonov, elektrotehničnih predmetov i. t. d. pod zelo ugodnimi pogoji sprejememo „**CENTRA**“ trgovina šivalnih strojev i. t. p. Ljubljana, Poštni predal 248.

EKONOM

OSREDNJA GOSPODARSKA ZADRUGA v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7, nudi po najnižjih cenah vse vrste deželnih pridelkov, najfinejšo bananaško in domačo moko, krmila, špicerijsko blago in ostale v to stroko spadajoče predmete. Velika zaloga vseh vrst umetnih gnojil, modre galice ter najboljšega trboveljskega in splitskega portland-cementa.

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu
KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun pošt. hranilnice št. 14.257 registr. zadruga z neomejeno zavezo Brzjavi: „Kmetški dom“

Telefon 2847 v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1 Telefon 2847

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 6%, brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po 2 1/2%, brez odbitka davka na rente

Stanje vlog okroglo 30.000.000 dinarjev
Rezerve nad 500.000 dinarjev
Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog

Vločne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja. — POSOJILA daje proti poročilu, na knjižico in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji

BLAGAJNIŠKE URE: Ob delavnikih od 8—12 1/2, in od 3—4 1/2, Te ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12 1/2, ure.
Podružnici v Kamniku, Glavni trg in v Mariboru, Slomškov trg 3